

Lom

2017 Budsjett Økonomi- og handlingsplan 2017 - 2020

Lom
nasjonalpark-
landsby

Budsjettdokument for Lom kommune

Del I - Bakgrunn for budsjettet	3
1.2 Overordna styringssignal og utvikling	4
Del II - Status med SWOT og tiltak frå tenesteområda....	9
2.1 KOSTRA-tal for Lom kommune.....	10
2.2 Støttefunksjonen.....	12
2.3 Servicetorg, informasjon, kultur(SIK)	13
2.4 Loar skule	14
2.5 Lom ungdomsskule.....	15
2.6 Barnehagen	16
2.7 Helse og velferd.....	17
2.8 Miljø, teknisk, næring(MTN)	18
2.9 Pleie og omsorg.....	19
2.10 Forslag frå tenesteområda - samla	20
Del III - Administrasjonssjefen sitt forslag	26
3.1 Prioriteringar og innsparingar i budsjettet.....	26
3.2 Budsjett og øk.plan opp mot den øk. handlingsregel.....	28
3.3 Innstilling frå administrasjonssjefen	29
Del IV - Politisk behandling	38
4.1 1. gongs behandling i formansskapet - vedtak	39
4.2 2. gongs behandling i formansskapet - vedtak.....	39
4.3 Behandling i kommunestyret - vedtak.....	40
4.4 Endringar.....	42

Del I - Bakgrunn for budsjettet

Systematisk arbeid og omstilling

Kommunereformen er avslutta i denne omgang, og Stortinget har gått inn for nytt inntektssystem som fører til omfordeling av ressursar mellom kommunane. Effekten av inntektssystem vil bli gradvis innfasa.

Driftsresultatet i Lom kommune har vore negativt dei to siste åra. Vi er nødt til å gjera strukturelle grep og grunnleggjande endringar både på kort og lang sikt for å reetablere tilstrekkeleg positivt driftsresultat. Dette må til for å løyse kartlagte utfordringar i drift og investeringar. Hovudgrepet er omstilling innan pleie og omsorg jfr. vedtatt omstillingsplan. Denne må gjennomførast over fleire år, og forutset store investeringar i omsorgsretta bustadtilbod. Omstilling må gjennomførast på alle område i kommunen, noko som gjer at alle må vera budde på redusert ressurstilgang og det å finne nye måtar å arbeide på. Framlegg til driftsbudsjett og økonomiplan blir derfor gjort med dette som utgangspunkt, og med redusert handlingsrom som følge av redusert ressurstilgang.

Driftsåret 2017 må nyttast til systematisk arbeid for å eliminere såkalla tidstjuvar, ta digitaliseringssteg og generell omstilling.

Det har vore svært utfordrande å finne balanse i budsjettet for 2017. Budsjettet er stramt og har svært lite handlingsrom til tiltak utanom det som ligg i framlegget. Kommunen er derfor særdeles sårbar med tanke på uforutsette

utgifter. I arbeidet med budsjett har det vore fokus på tenestetilbod til brukarane og lovpålagte oppgåver, og kor mykje ein kan redusere ressurstilgangen før ein ikkje lenger leverer tenester på forsvarleg nivå. Sjølv om budsjetttrammene etter korrigeringar er redusert innan alle område, og kanskje særleg innan pleie og omsorg og skule, blir foreslått budsjett vurdert som forsvarleg i så måte.

Driftsåret 2017 må nyttast til systematisk arbeid for å eliminere såkalla tidstjuvar, ta digitaliseringssteg og generell omstilling. Ein må i særleg grad planlegge og klargjera konsekvensar av foreslåtte investeringstiltak innan pleie og omsorg.

Med utgangspunkt i dokumentert situasjon og utfordring blir innføring av eigedomsskatt i heile kommunen foreslått.

Dersom kommunestyret ikkje går inn for dette må det gjennomførast andre tiltak for å gjennomføre foreslått økonomiplan. Det er sannsynleg at det med elles uendra forutsetingar, vil bety reduksjon i talet på

stillingar.

Det er foreslått å nytte av fond til å balansere drift og finansiering av planleggingstiltak. Dette blir grunngeve med at desse tiltaka er nødvendige å gjennomføre, og at bortfall av betydelege og til dels uforutsette inntekter på kort

varsel, må takast inn i drift over tid.

Sjølve budsjettokumentet er noko endra. Det er auka fokus på å synleggjera økonomisk utvikling og konsekvensar m.a. i høve handlingsregel. Samstundes er fokus på målekart og måleindikatorar redusert. Dette er grunngeve med registrert låg etterspurnad etter slike styringsdata. Vidare har kommunen gjort vedtak om ny type medarbeidarunersøking etter 10-faktormodellen. Det tek noko tid å innarbeide og ta denne systematikken i bruk.

Lom 22 november 2016

Ola Helstad
administrasjonssjef

1.2 Overordna styringssignal og utvikling

1.2.1 Finansministeren sine kommentarer til statsbudsjettet 2017

Finansminister Siv Jensen sine kommentarer til

Statsbudsjettet for 2017

Regjeringen vil fortsette å bruke målrettede tiltak for å skape aktivitet og jobber i de regionene og bransjene som er hardest rammet av oljeprisfallet. Vi vil legge til rette for morgendagens jobber ved å satse på kunnskap, forskning og innovasjon. Vi bygger mer vei og bane. Vi fortsetter gjennomføringen av skattereformen og reduserer skattene.

Et budsjett for flere jobber, bedre velferd og en trygg hverdag

– I budsjettet for 2017 prioriterer vi lettelser som fremmer vekst og omstilling. Regjeringen styrker vilkårene for det private, norske eierskapet. Det skal bli mer lønnsomt å jobbe, spare og investere, sier finansminister Siv Jensen (Frp).

Regjeringens forslag til skatte- og avgiftsopplegg for 2017

– Skatt er ikke et mål, men et middel. Regjeringen vil redusere skatte- og avgiftsnivået for å øke verdiskapingen og for å gi større frihet for familiene og den enkelte, sier finansminister Siv Jensen.

Siv Jensen - finansminister

Grønt skatteski

Avgifter på utslipp av klimagasser og drivstoff økes med rundt 1,6 milliarder kroner. De som forurensere må i større grad betale for kostnadene de påfører samfunnet. Samtidig foreslås sektorvise reduksjoner i skatter, avgifter og kompensasjoner slik at bilister og transportører samlet kommer godt ut.

1.2.2 Utdrag fra KS sitt notat om statsbudsjettet 2017

Kommuneøkonomi i statsbudsjettet

Rune Bye - avd.dir. kommuneøkonomi

Det er særlig to ting som er nytt i statsbudsjettet sammenliknet med det økonomiske opplegget i kommuneproposisjonen.

For det første er anslaget for skatteinntektene i 2016 oppjustert med 3,8 mrd kroner. Dette gir isolert sett økt økonomisk handlingsrom i 2016, men ikke i 2017. For det andre er en større del av realveksten i 2017 bundet opp i statlige satsinger. Dette gir isolert sett lavere handlingsrom i 2017.

Nytt inntektssystem for kommunene

Nytt inntektssystem for kommunene iverksettes fra 2017, i samsvar med de prinsipper som ble vedtatt i kommuneproposisjonen.

Dette betyr:

- endringer i kostnadsnøklene i utgiftsutjevningen basert på nye statistiske analyser
- årlig revekting av delkostnadsnøkkelens andel av hovedkostnadsnøkkelens basert på sist avlagte regnskap

- innføring av et strukturkriterium for å gradere basistilskuddet
- omlegging av regionalpolitiske tilskudd med større vekt på innbyggertall og mindre vekt på per kommune. I tillegg vil distriktsindeks også få betydning for småkommunetillegg.

Inntektsutjevningen er uendret, og innføring av eventuell selskapskatt er utsatt.

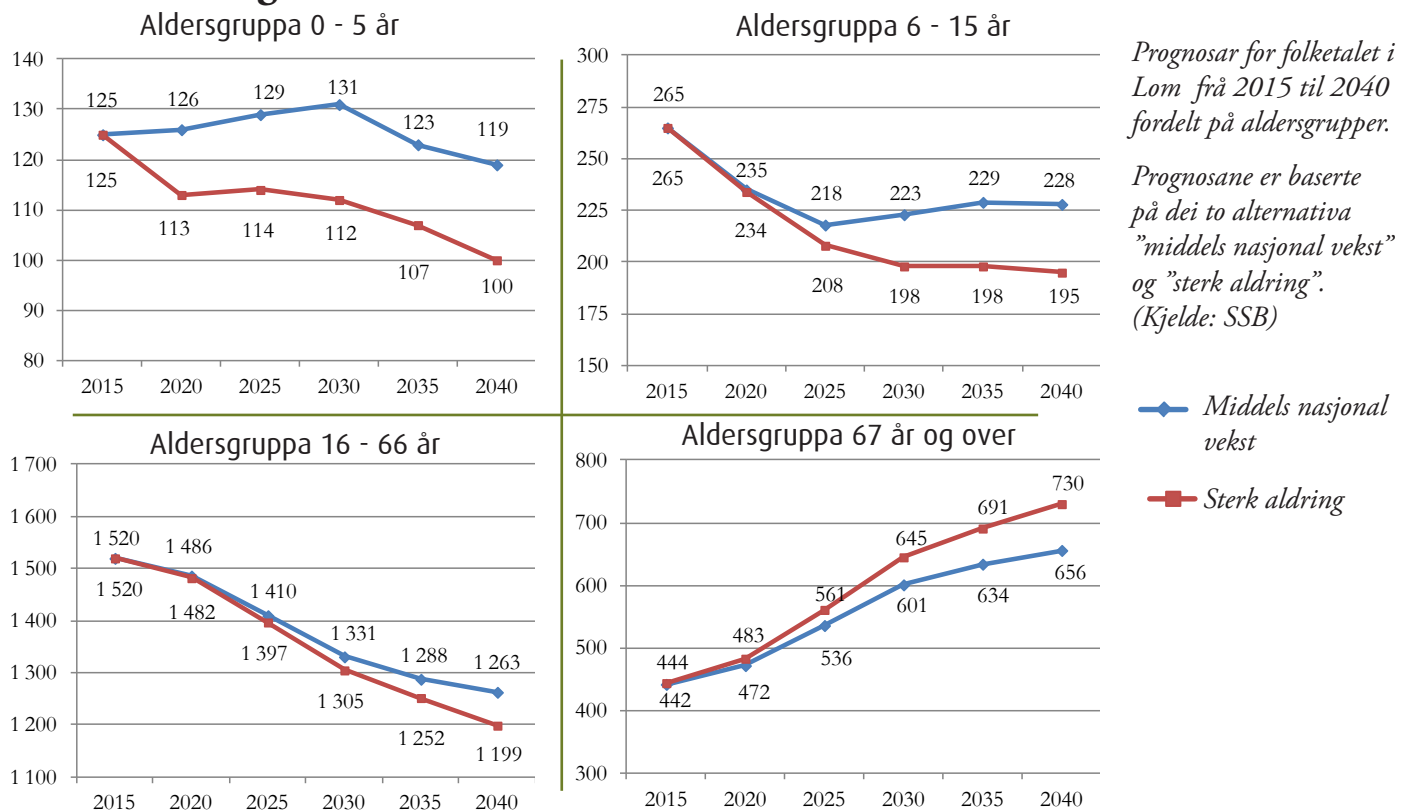
I statsbudsjettet gjøres enkelte andre justeringer:

- Grensen for veksttilskudd reduseres fra gjennomsnittlig befolkningsvekst på 1,5 pst til 1,4 pst
- Satsene for de regionalpolitiske tilskuddene, inkludert vekstkommunetilskudd og storbytilskudd, justeres med halvparten av lønns- og prisvekst

Heile dokumentet kan du lesa her:

<http://www.ks.no/fagomrader/okonomi/kommuneokonomi/notat-om-statsbudsjettet-2016/>

1.2.3 Utvikling i folketallet

1.2.4 Føresetnader

Administrasjonssjefen skal legge fram budsjettforslag for formannskapet. Det har vore ein budsjettprosess, der budsjettet er godt forankra hjå den enkelte leiar.

Målsetting med budsjettarbeidet

- Oppretthalde nødvendig tenestetilbod
- Prioritering av lovpålagde oppgåver
- Imøtekoma målsettingar i overordna planer og vedtak
- Netto driftsresultat på minimum 2 %.
- Disposisjonsfond på: 10 % av netto driftsresultat
- Lånegjeld på: maksimalt 65 %

Føresetnader for budsjettarbeidet

- Årslønsvekst: 2,2 % (Prognose KS)
- Ordinær pensjonskostnader KLP: 18,00 %
- Ordinære pensjonskostnader STP: 10,25 %.
- Kostnader til AFP: Kr 730 000
- Arbeidsgjevaravgift: 6,4 %.
- KS prognosemodell vert nytta til vurdering av frie inntekter (skatt og rammetilskot).
- Innskotsrente i samsvar med gjeldande rente oktober 2016
- Lånerente i samsvar med gjeldande rente oktober 2016.
- Avdrag basert på nedbetalingsplan frå långjevar.
- Utbytte frå AS Eidefoss: kr 1 800 000.
- Bruk av konsesjonskraftinntektene til driftsføremål kr 5 600 000.
- Vidareføring av opphavleg budsjett 2016, med justering av vedtekne endringar.

1.2.5 Endringar i inntekter

Auka i dei frie inntektene til kommunesektoren er på 4,1 milliardar kroner. Det spesielle for 2017 er at ein større del av realveksten for 2017 er frå sentrale styremakter bunde opp i statlege satsingar.

Veksten i dei frie inntektene er frå sentrale styremakter disponert slik:

Meirkostnad demografi	2,1 mrd. kr.
Meirkostnad pensjon	0,9 mrd. kr.
Statlege satsingar	0,8 mrd. kr.
Auka handlingsrom	0,3 mrd. kr.

Dei statlege satsingane fordeler seg slik:

Tidleg innsats grunnskule	150 mill. kr.
Opptappingsplan rusfeltet	300 mill. kr.
Opptappingsplan habilitering og rehabilitering	100 mill. kr.
Auka satsing skulehelseteneste og helsestasjonar	50 mill. kr.
Fornyng og opprusting av fylkesveggar	200 mill. kr.
Samla satsing	800 mill. kr.

Lom kommune får denne endringa i overføringar frå Staten:

Endring i overføringar frå staten	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Endring	i %
Skatt på inntekt og formue	-50 221 000	-51 745 000	-1 524 000	3,03
Statleg rømeoverføring	-73 000 000	-75 347 000	-2 347 000	3,22
Inntektsutjamningstilskot	-11 834 000	-12 307 000	-473 000	4,00
Skjønnstilskot	-500 000	-1 200 000	-700 000	14,0
SUM	-135 555 000	-140 599 000	-5 044 000	3,7

Under ser vi endring i løn og sosiale utgifter for Lom:

Endring løn og sosiale utgifter	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Endring	i %
Utgifter løn	126 340 127	130 553 767	4 213 640	3,3
Sosiale utgifter	22 944 700	26 006 800	3 062 100	13,3
SUM	149 284 827	156 560 567	7 275 740	4,9

Dette syner ei auka utgift på kr. 2 200 000 større enn auka i overføringane frå Staten.

Føringane i statsbudsjettet er ikkje øyremarka, men er frie midlar. Det er gjort vurderingar av desse føringane utan at det er lagt inn som auka på dei nemnde områda. Gjeldande ressursar er vurdert til å vera tilstrekkelege ut i frå ei totalvurdering.

Folketalet er grunnlaget for inntektsoverføringane frå Staten.

Lom har ei auka på 10 personar frå 1.7.2015 – 1.7.2016. Dette medfører ei auka inntekt på ca. kr. 1 800 000. Utan endring i folketalet ville vår endring i inntektene vore på kr 3 200 000. Det er busett i overkant av 70 flyktningar i Lom kommune.

1.2.6 Kraftinntekter

Kraftinntekter	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Konsesjonskraft		
Kjøp	4 429 000	4 900 000
Sal av konsesjonskraft	-8 715 000	-10 850 000
Sal av konsesjonskraft - netto	-4 286 000	-5 950 000

1.2.7 Eigedomsskatt

Eigedomsskatt	Budsjett 2016	Budsjett 2017
Samla oversikt eigedomsskatt	5 948 000	5 025 000

Lom kommune har eigedomsskatt på eigedomar på Fossbergom og på «Verker og bruk».

Grunnlaget for utskrivning av eigedomsskatt på kraftanlegg, som kjem inn under gruppa «Verker og bruk» er fastsett av staten. Verdsettinga av kraftanlegg er endra, slik at grunnlaget for eigedomsskatt er redusert med 209 354 000, noko som gjev kommunen kr 1 465 000 i mindre eigedomsskatt for 2017 i forhold til tidlegare verdsetting.

Kommunestyret kan gjera vedtak om endring av sats og botnfrådrag, for å justere inntektsnivået for eigedomsskatt. På verker og bruk er det nytta maksimal sats. For bustader og fritidseigedomar er det nytta ein sats på 0,4%, denne kan aukast oppover til 0,7 %, eller nedover.

Utbytte frå Eidefoss er redusert frå kr 6 mill i 2016 til kr 1,8 mill i 2017. Utbyttensnivået kan ein forvente vil ligge rundt denne summen i nokre år framover.

Avkastning på ansvarleg lån til AS Eidefoss på kr 30 000 000 er og redusert i takt med rentenedgangen. Renta på dette lånet er bunde opp mot 10 år statsobligasjon, der 3 år gjennomsnitt rente er det som blir utbetalt.

1.2.8 Talfakta - økonomi - busetjing av flyktningar

Integreringstilskot til kommunen:

Ein einsleg vaksen – kr 767 400 fordelt over 5 år.
Andre vaksne og barn – kr 717 400 over 5 år.

Til dømes; For ein familie på 4 (2 vaksne og 2 barn) får kommunen kr 2 869 600 i løpet av 5 år.

Innbyggertilskot

Via rammetilskotet som kommunen får frå staten blir det også tilført store beløp – (ulik vektning i høve alder), eit forsiktig gjennomsnittleg anslag er kr 100 000 pr. innbyggjar pr. år.

Tilskot til skule/opplæring:

Kommunane får eit grunntilskot i 2016 på kr 575 000 (dei som har mellom 4 og 150 busette)I tillegg får kommunane ca. kr 130 000 pr. flyktning som er i vaksenopplæringa fordelt over 3 år.

t.d. var samla tilskot til skule/opplæring i 2015 på kr 1 166 525

Kva får flyktningane av kommunen?

Økonomisk stønad til etablering er ikkje ein del av sjølve introduksjonsloven. Samarbeidskommunane har kome fram til ei felles ordning for alle kommunane.

Ved busetjing får flyktningane etableringstilskot til møbler, utstyr og klede etter interkommunal/regional vedteken flyktningplan – like satsar i alle kommuner:

Stønad til innkjøp av møbler og anna utstyr:

- Einsleg: inntil kr. 35 000,-
- Ektepar/sambuarar (til saman): inntil kr. 40 000,-
- Personar i bufellesskap/deler bustad(pr. pers):inntil kr. 20 000,-
- Pr. barn (under 18 år):inntil kr. 5 000,-

I tillegg kjem stønad til innkjøp av klede, 5 000,- pr. pers.

Dei som har fylt 18 år får utbetalt introduksjonsstønad når dei deltek i introduksjonsprogrammet.

Dei som er 25 år og eldre får 2 x G: Brutto pr. år 185 152 /pr. mnd. 15 429

Dei som er i alderen 18-25 år får 2/3 av 2G:

Brutto pr. år 123 435/pr. mnd. 10.286

Av introduksjonsstønaden betaler flyktningane også skatt, husleige, straum m.m. Det blir søkt bustønad frå Husbanken til alle – individuell vurdering/behandling i Husbanken.

Flyktningar i Lom pr. 22.11.2016

Land	personar
Afghanistan	2
Burundi	3
Eritrea	20
Somalia	35
Iran	2
Syria	12
TOTALT	78

Del II - Status med SWOT og tiltak frå tenesteområda

Ny medarbeidarundersøking

10-Faktor er ein ny medarbeidarundersøking utvikla av KS i samarbeid med Linda Lai, professor i organisasjonspsykologi ved Institutt for organisasjon og leiing ved Handelshøyskolen BI i Oslo. Undersøkinga erstattar den tidlegare medarbeidarundersøkinga frå KS som Lom kommune har nytta seg av som ein del av styringssystemet balansert målstyring. Poengskalaen i 10-Faktor går opp til 5.

Undersøkinga er basert på forskning, og den er avgrensa til 10 faktorar som er dokumentert viktige. Undersøkinga fangar opp viktige faktorar på medarbeidar-, gruppe-, organisasjons- og leiarnivå. Den måler faktorar som leiarar og medarbeidarar kan påverke, og som skal danne grunnlag for medarbeidar-, organisasjons-, og leiarutvikling.

Nedanfor ser du dei ti faktorane kort forklart, og det overordna resultatet for Lom kommune 2016.

Medarbeidarundersøkinga for Lom komune 2016. svarprosent: omlag 60%

Faktor	Namn	Beskriving	Res. 2016	Mål 2017	Noreg 2016
1	Oppgåvemotivasjon	Motivasjon for sjølve oppgåvene	4,2		4,3
2	Mestringstru	Tru på eiga kompetanse og moglegheit til å mestre utfordringar i jobbsamanheng	4,1		4,3
3	Sjølvtende	Opplevd tillit og mogleheit til sjølvstendig arbeide	4,1		4,2
4	Bruk av kompetanse	Bruk av eigen kompetanse	4,1		4,2
5	Meistringsorientert leiing	Leiing med vekt på å gjera kvar medarbeidar best mogleg ut i frå sine føresetnadar	3,8		3,9
6	Rolleklarheit	Tydeleg kommuniserte forventningar slik det er opplevd av medarbeidarane	4,0		4,3
7	Relevant kompetanseutvikling	Opplevd moglegheit for utvikling av relevant formal- og realkompetanse	3,5		3,7
8	Vilje til fleksibilitet	Villigheit til å vera fleksibel på jobb.	4,3		4,5
9	Klima for meistring	Kultur for å samarbeida og å gjera kvarandre gode	3,9		4,1
10	Nytteorientert motivasjon	Ynskje om å bidra til nytte og måloppnåing for andre	4,5		4,7

2.1 KOSTRA-tal for Lom kommune

KOSTRA (KOMmune-STat-RApportering) er eit rapporteringssystem for norske kommuner som blir nytta på nasjonalt nivå. Systemet nyttast for å rapportere informasjon om kommunale tenester og bruk av ressursar på ulike tenestoområde i kvar enkelt kommune. Denne informasjonen blir sendt til Statistisk sentralbyrå (SSB)

som publiserar den. Talmaterialet omfattar det meste av verksemdar som økonomi, skule, helse, kultur, miljø, sosiale tenester med meir. Tala peikar på prioriteringar, dekningsgrad og produktivitet, men seier lite om kvalitet. Nedanfor finn de eit utval av tala:

Finansielle nøkkeltal KOSTRA revidert 15.06.2016	Lom			Skjåk 2015	Vågå 2015	Kostragr. 3 2015	Oppland 2015	Noreg u/Oslo 2015
	2013	2014	2015					
Brutto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	1,7	-6,2	-7,8	-2,5	4,6	2	1,2	2,2
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	6,3	-1,1	-2,5	1,6	6,9	2,7	2,2	2,7
Frie inntekter i kroner per innbyggjar	53818	54881	56144	57540	56602	57824	50366	49776
Langsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	198,7	233,2	230,7	223,7	233,9	232,1	210,2	213
Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter	31,8	41	41,4	40,4	21,7	19,5	21	17,8
Netto lånegjeld i kroner per innbygger	53421	56062	56277	17607	74910	76790	51358	54184
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb	5596	6806	5382	8090	6750	7265	4288	4196
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbyggjar i kroner, konsern	3356	3539	3786	3733	2678	2849	2075	1991
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbyggjar, konsern	640	672	579	652	295	439	341	273
Utlån av alle typer media frå folkebibliotek per innbygger	10,9	10,6	9,9	8,1	4,8	4,8	4,8	4,4
Besøk i folkebibliotek per innbyggjar	8,3	7,3	6,4	5	4,5	4,1	4,6	4,6
Besøk per kinoforestilling	47,2	55,7	75	-	44,2	29,7	50	31,6
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor per innbyggjar	127 741	135 312	144 388	147 697	125 760	131 087	114 144	102 843
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskule, skolelokal og skuleskyss	130 673	137 701	143 702	139 137	125 995	134 276	118 082	106 567
Andel elevar i grunnskulen som får spesialundervisning	5,6	5,3	5,4	5,9	3,9	10,1	7,5	7,9
Gjennomsnittleg gruppestørleik, 8.-10. årstrinn	12,3	10,9	11,9	9,8	12,6	11,2	13,4	14,1
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO %	26	34,5	25	31,7	24,8	47,3	52,4	58,5
Andel lærarar som er 60 år og eldre i %	11,9	14,5	12	16	19,4	13,3	11,6	12
Andel lærarar i heiltidsstilling	59,5	38,2	64	54	46,3	64,4	66,8	69,2
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	120 683	117 991	117 655	161 176	110 353	137 862	127 181	130 793
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	83,2	89,1	91,2	90,6	91,4	89,8	90,9	91
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	170 847	155 765	153 039	203 162	153 731	183 969	173 401	177 232
Andel tilsette med barnehagelærerdanning	41,2	40	36,4	35,1	38,7	34,6	36,1	36,4
Andel tilsette menn til basisvirksomhet i barnehagane	0	-	3,6	6,9	5,9	4,3	6,8	7,7
Netto driftsutgifter pr. innbyggjar i kroner, kommunehelsetenesta	4577	4376	4519	4892	3922	3856	2746	2381
Netto driftsutgifter til sosialtjenesta pr. innbyggjar 20-66 år	1029	5096	3001	3851	2891	2748	2904	3241

Finansielle nøkkeltal KOSTRA revidert 15.06.2016	Lom			Skjåk 2015	Vågå 2015	Kostragr. 3 2015	Oppland 2015	Noreg u/Oslo 2015
	2013	2014	2015					
Netto driftsutgifter pr. innbyggjar 0-17 år, barnevernstjenesta	6397	4219	3379	5329	4874	10209	9264	8340
Legeårsverk pr. 10 000 innbyggjarar, kommunehelsetjenesta	15,2	15,3	15,3	18,1	14	13,8	11,9	10,5
Fysioterapiårsverk pr. 10 000 innbyggjarar, kommunehelsetjenesta	9,7	9,8	9,8	13,6	12,2	10,2	11,3	9,1
Andel sosialhjelpsmottakarar i alderen 20-66 år, av innbyggjarar 20-66 år	2,8	3,3	3,1	5,5	4,7	4,5	4,3	3,9
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggjarar 0-17 år	4,2	4,2	4,5	4	3,4	-	5,4	4,8
Sykkel-, gangvegar/turstigar mv. m/kom. driftsansvar pr. 10 000 innbyggjarar	4	4	251	18		170	60	52
Kommunalt disponerte boliger pr .1000 innbyggjarar	21	21	22	28	25	28	24	21
Årsverk i brann- og ulykkesvern pr. 1000 innbyggjarar	0,51	0,43	0,36	0,36	0,34	-	0,51	0,57
Årsgebyr for vassforsyning - ekskl. mva. (gjeld rapporteringsåret+1)	2770	2870	3086	2146	4461	3549	3752	3381
Årsgebyr for avløpsteneste - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1)	3874	3725	2016	3951	3959	3513	4934	3784
Årsgebyr for avfallsjeneste - ekskl. mva. (gjeld rapporteringsåret+1)	1887	1958	2016	2016	1744	2701	2068	2616
Gj.snittleg saksbehandlingstid for private forslag til detaljreg. Kalenderdagar	0	-	99	120	95	-	179	233
Gj.snittleg saksbehandlingstid for oppretting av grunneigendom. Kalenderdagar	24	24	33	18	17	-	41	51
Brutto. driftsutgifter i kr pr. km kommunal veg og gate	61000	40625	45125	61455	85359	89852	104972	125104
Netto driftsutgifter pr. innbyggjar i kroner, pleie- og omsorgtjenesta	23038	24741	24571	24915	24677	21228	19087	16229
Andel plassar i einerom i pleie- og omsorgsinstitusjonar	100	100	100	100	60	93	96,6	94,7
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottakar av heimetenester (i kroner)	181 669	195 558	174 361	167 637	160 255	218 463	219115	237826
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	909 244	945 927	947 268	1035 243	914 232	108 5317	1 049 695	1 035 689

2.2 Støttefunksjonen

2.2.1 Status og analyse (SWOT)

SWOT-analyse er eit strategisk planleggingsverktøy som kan nyttast for å vurdere styrker, svakheiter, moglegheiter og truslar i ei bedrift.

NÅTID - STYRKE:	Nye tilsette har tilført avdelinga ny kunnskap og nye erfaringar, som er positivt for fag og arbeidsmiljø. Fokus på service, samarbeid og faglegheit. Motto er «å gjera organisasjonen god». Tilsette som i arbeidskrevjande periodar arbeider over, for at andre i organisasjonen skal få det dei har krav på og at sentrale tidsfrister blir møtt.	PRIORITERTE KRITISKE FORBETTRINGSBEHOV:	Tidvis stort arbeidspress Rolleavklaring og innføring av nytt driftskonsept. Sårbarheit ved fråver.
FRAMTID - PRIORITERTE MOGLEGHEITER:	Intern organisering som set fokus på korleis vi best får avdelinga til å fungere under gjevne omstende. Digitalisering for å utvikle arbeidsprosessar, effektivisere dei og kommunisere med innbyggjarane. Målretta oppbygging av kompetanse for å kvalitetssikre arbeidsoppgåver og motivasjon i vidare arbeid.	PRIORITERTE SPEISIELLE UTFORDRINGAR	At andre tenestemråder leverer inn grunnlag for løn, fakturering etc. innan tidsfrist som er sett. Fleire faggrupper gjer at ein må arbeide og kommunisere på tvers. Lærer av kvarandre. Erfaringar gjev oss betre start i 2017 i fht. å lære system og arbeidsoppgåver, og dokumentasjon av desse.

2.2.2 Måletal

			10 Støttefunksjonen		
Faktor	Namn	Beskriving	Res. 2016	Mål 2017	Noreg 2016
5	Meistringsorientert leiing	Leiing med vekt på å gjera kvar medarbeidar best mogleg ut i frå sine føresetnader	3,3	3,8	3,9
6	Rolleklarheit	Tydeleg kommuniserte forventningar	3,4	4	4,3
9	Klima for meistring	Kultur for å samarbeida og å gjera kvarandre gode	3,5	3,9	4,1

Fokus-område	Indikator	Noreg res 2015	Støttefunksjonen		
			res 2015	mål 2016	mål 2017
Brukar	Støttefunksjonen gjev god service ved kontakt	5,1	4,9	4,8	5,1
	Støttefunksjonen er løysingsorientert	4,9	4,6	4,7	4,9
	Støttefunksjonen held avtalde fristar	4,9	4,5	4,6	4,9
	Støttefunksjonen tydeleggjer tenestene eg kan få	4,8	4,5	4,7	4,8

2.3 Servicetorg, informasjon, kultur(SIK)

2.3.1 Status og analyse (SWOT)

SWOT-analyse er eit strategisk planleggingsverktøy som kan nyttast for å vurdere styrker, svakheiter, moglegheiter og truslar i ei bedrift.

NÅTID - STYRKE:	God kombinasjon av rutine og ny kompetanse God digital kompetanse God kvalitet på bibliotektenester	PRIORITERTE KRITISKE FORBETTRINGSBEHOV:	Digital kommunikasjon Samarbeid og utvikle samarbeidsområde Integrering av fagsystem
FRAMTID - PRIORITERTE MOGLEGHEITER:	Digitalisering og effektivisering Samarbeid på tvers av tenestoområda Samarbeid med friviljug sektor	PRIORITERTE SPEISJELE UTFORDRINGAR	Arrangementsutvikling og tilrettelegging Legge til rette for friviljug innsats Omdømmearbeid

2.3.2 Måletal

Faktor	Namn	Beskriving	Res. 2016	Mål 2017	Noreg 2016
1	Oppgåvemotivasjon	Motivasjon for sjølve oppgåvene	4,1	4,4	4,3
2	Mestringstru	Tiltru til eigen jobbkompetanse	3,9	4,4	4,3
9	Klima for meistring	Kultur for å samarbeida og å gjera kvarandre gode	3,5	4,2	4,1

10 **Servicetorg, kultur, informasjon**

Tenestoområdet Servicetorg, informasjon, kultur er ein del av ei administrativ endring gjort i 2016. Brukarundersøkinga for støttefunksjonen på førre sida er derfor gjeldande for SIK.

2.4 Loar skule

2.4.1 Status og analyse (SWOT)

SWOT-analyse er eit strategisk planleggingsverktøy som kan nyttast for å vurdere styrker, svakheiter, moglegheiter og truslar i ei bedrift.

NÅTID - STYRKE:	God ressurstilgong Kompetente og løysingsfokuserte kollegaer, elevar, heimar og administrasjon Godt uteareal og nærområde	PRIORITERTE KRITISKE FORBETTRINGSBEHOV:	For få og for småe rom. Dårleg inneklima. Digitale tavler på heile skulen med gode digitale løysingar, deriblant godt trådløst nett på heile skulen. Generelt vedlikehald og opprusting av bygningsmasse. Symjeundervisning
FRAMTID - PRIORITERTE MOGLEGHEITER:	Arbeid med psykososialt arbeidsmiljø for elevar og vaksne. Auka og etablert bruk av ressurspersonar internt og i nærmiljøet. Vidareutdanning. Kreativ, fysisk og kulturell aktivitet. iPad til bruk i skrive- og leseopplæringa.	PRIORITERTE SPESIELLE UTFORDRINGAR	Nå kompetansemåla i t.d. symjing og digital dugleik. Klasesett iPadar. Auka trong for elevfokus, sped.pedagogar og arbeid med kulturuttrykk og satsingsområda Ytre rammer som romsituasjonen, lagerplass, trafikken rundt skulen og økonomiske nedskjeringar.

2.4.2 Måletal

			FAKTOR 10 Loar skule		
Faktor	Namn	Beskriving	Res. 2016	Mål 2017	Noreg 2016
2	Mestringstru	Tiltru til eigen jobbkompetanse	4	4,1	4,3
6	Rolleklarheit	Tydeleg kommuniserte forventningar	3,9	4,1	4,3
8	Vilje til fleksibilitet	Villigheit til å vera fleksibel på jobb.	4,1	4,2	4,5

Fokus-område	Kritisk suksess-faktor	Indikator	Loar skule			
			Noreg res 2015	mål 2015	res 2016	mål 2017
Brukarar	Opplevd kvalitet	Trivsel	4,4	4,6	4,5	4,5
		Mobbing på skulen	1,2	1,0	1,1	1,0
		Fagleg rettleiing av lærar	4,4		4,5	4,5
		Tilfreds med dialog heim-skule	4,4	4,5	4,5	4,5
	Målt kvalitet	Nasjonale prøver 5.steg lesing. % på meistringsnivå 1 av 3 nivå.	24 %	10 %	10 %	10 %
		Nasjonale prøver 5.steg rekning. % på meistringsnivå 1 av 3.	23 %	10 %	10 %	10 %

2.5 Lom ungdomsskule

2.5.1 Status og analyse (SWOT)

SWOT-analyse er eit strategisk planleggingsverktøy som kan nyttast for å vurdere styrker, svakheiter, moglegheiter og truslar i ei bedrift.

NÅTID - STYRKE:	<p>Høg kompetanse og stabilitet i personalet. Er ein lærande organisasjon med god samarbeids- og delingskultur. Leserettleiarar viktige ressurspersonar.</p> <p>Godt arbeidsmiljø med svært lågt sjukefråver.</p> <p>Sett over tid gode læringsresultat, og dei fleste elevane fullfører vidaregåande utdanning</p>	PRIORITERTE KRITISKE FORBETTRINGSBEHOV:	<p>Mange elevar slit med motivasjon. Gjennom UIU-satsinga vonar i at det skal bli meir variert og praktisk undervisning.</p> <p>Utfordringar med store nivåskilnader i mange klasser.</p> <p>Framandspråklege elevar utan skulegang gjer det svært krevjande å få til god tilpassa undervisning.</p>
FRAMTID - PRIORITERTE MOGLEGHEITER:	<p>Hausten 2016 er skulen med på satsinga – UIU. Her kan det blir lagt vekt på meir variert og praktisk undervisning.</p> <p>Tett samarbeid med PPT, helsesyster og Bup med tanke på elevar som strevar utanom det faglege.</p> <p>Tett oppfølging av elevar med lærevanskar slik at dei får det læringsutbytet som er naudsynt for å fullføre vidaregåande utdanning. Krev stor lærartettleik for å få til gruppedeling og hjelp innanfor klassen med tolærarsystem.</p>	PRIORITERTE SPESIELLE UTFORDRINGAR	<p>Nye kompetansekrav i grunnskulen gjer at fleire lærarar må få etterutdanning for å få formell kompetanse til å undervise i grunnskulen.</p> <p>Grunnskulen i Lom bør få ein sosiallærer. Ei slik stilling bør bli lagt til ei undervisningsstilling slik at det blir kort veg for å få hjelp.</p> <p>Vaksenopplæring er lagt inn under LUS, denne er svært ressurskrevjande. Vurdere ei anna organisering av vaksenopplæringa. I alle fall må skulen få ein større administrasjonsressurs.</p>

2.5.2 Måletal

					
Faktor	Namn	Beskriving	Res. 2016	Mål 2017	Noreg 2016
3	Sjølvtstende	Opplevd tillit og mogleheit til sjølvtstendig arbeide	4,5	4,5	4,2
7	Relevant kompetanseutvikling	Kompetanseutvikling som er relevant for å utføra oppgåver	3,9	4,2	3,7
8	Vilje til fleksibilitet	Villigheit til å vera fleksibel på jobb.	4,3	4,4	4,5

Fokus-område	Kritisk suksess-faktor	Indikator	Lom ungd.skule			
			Noreg res 2015	mål 2015	res 2016	mål 2017
Brukarar	Opplevd kvalitet	Trivsel	4,5	4,2	4,1	4,3
		Støtte frå lærarane	4,2	4,0	4,0	4,2
		læringskultur	3,9	3,8	3,9	4
		Mobbing på skulen	1,2	1,2	1,4	1,2
	Målt kvalitet	Vurdering for læring		3,3	3,4	3,8
		Tilfreds med dialog heim-skule	4,2	4,2	4,2	4,2
		Gjennomsnitt grunnskulepoeng	39,5 %	41,1	43,5	41,5
		Resultat NP lesing 9. klassenivå 1 og 2 av 5 nivå	10,0 %	16 %	16 %	10 %
	Resultat NP regning 9. klasse nivå 1 og 2 av 5 nivå	15,0 %	20 %	28 %	12 %	

2.6 Barnehagen

2.6.1 Status og analyse (SWOT)

SWOT-analyse er eit strategisk planleggingsverktøy som kan nyttast for å vurdere styrker, svakheiter, moglegheiter og truslar i ei bedrift.

NÅTID - STYRKE:	<p>Svært god kompetanse i personalgruppa.</p> <p>4 pedagogiske leiarar tek vidareutdanning (30 stp)</p> <p>Tilsetjing av styrar i Garmo barnehage</p> <p>Stor etterspørsel etter barnehageplassar.</p>	PRIORITERTE KRITISKE FORBETTRINGSBEHOV:	<p>Internett-tilgang på alle avdelingar.</p> <p>Bygning til oppbevaring av vogner og soving på Loar.</p> <p>Styrka bemanning.</p>
FRAMTID - PRIORITERTE MOGLEGHEITER:	<p>Tettare samarbeid mellom barnehagane</p> <p>Langsiktig felles plan for barnehagane frå 2017: Visjon og tydelege felles mål.</p> <p>Nytte elektroniske løysingar meir effektivt.</p> <p>Meir kompetanse og ressurs knytt til minoritetsspråklege barn</p>	PRIORITERTE SPESIELLE UTFORDRINGAR	<p>Stor variasjon i antal nye søkjarar frå år til år gjer det vanskeleg å planlegge tilbodet og å vite ressursbehov.</p> <p>Fordeling av plassar mellom barnehagane (fleire enn det er plass til ynskjer Loar)</p> <p>Stor auke i antal minoritetsspråklege barn: behov for ny kompetanse og ressursar.</p>

2.6.2 Måletal

Faktor	Namn	Beskriving	10 Barnehage		
			Res. 2016	Mål 2017	Noreg 2016
2	Mestringstru	Tiltru til eigen jobbkompetanse	4,2	-	4,3
6	Rolleklarheit	Tydeleg kommuniserte forventningar	3,6	-	4,3
9	Klima for meistring	Kultur for å samarbeida og å gjera kvarandre gode	3,8	-	4,1

Barnehagen er i prosess med å nytta UDIR si brukarundersøking, der resultatane ikkje kjem før desember. Det er slik sett ei omlegging i måletalarbeidet i barnehagen.

2.7 Helse og velferd

2.7.1 Status og analyse (SWOT)

SWOT-analyse er eit strategisk planleggingsverktøy som kan nyttast for å vurdere styrker, svakheiter, moglegheiter og truslar i ei bedrift.

NÅTID - STYRKE:	Tenkjer folkehelse i all planlegging og tenesteyting Stabilt og kompetent personell Tidleg intervensjon og godt tverrfagleg samarbeid	PRIORITERTE KRITISKE FORBETTRINGSBEHOV:	Auke av stillingsressursar på fagområder med store utfordringar/stort press Vil møte utfordringar innan psykisk helsearbeid og rus Tid og ressursar til kompetanse-utvikling og fagleg oppdatering/internkursing
FRAMTID - PRIORITERTE MOGLEGHEITER:	Styrking av det førebyggjande og helsefremjande tverrfaglege samarbeidet spesielt for barn og unge Vidareutvikle interkommunalt samarbeid på fleire område. Styrke kompetanseutviklinga i regionen	PRIORITERTE SPESIELLE UTFORDRINGAR	Styrking av helsestasjon/skulehelsetenesta -spesielt retta mot førebygging og psykisk helse Busetjing av fleire flyktningar krev ei styrking av ressursoverføring til både flyktningtenesta og helsetenestane

2.7.2 Måletal

			FAKTOR 10 Helse og velferd		
Faktor	Namn	Beskriving	Res. 2016	Mål 2017	Noreg 2016
5	Meistringsorientert leiing	Leiing med vekt på å gjera kvar medarbeidar best mogleg ut i frå sine føresetnadar	3,8	0,0	3,9
7	Relevant kompetanseutvikling	Kompetanseutvikling som er relevant for å utføra oppgåver	3,5	0,0	3,7
9	Klima for meistring	Kultur for å samarbeida og å gjera kvarandre gode	3,9	0,0	4,1

Fokus-område	Indikator	Noreg res 2015	Helse og velferd		
			res 2016	mål 2016	mål 2017
Brukarar psykisk helsearbeid	I kor stor grad opplever du at tenesta du mottek bidreg til at du får eit meir aktivt liv	3,6	3,6	3,9	3,8
	I kor stor grad opplever du at tenesta du mottek bidreg til auka tryggleik i kvardagen for deg?	3,5	3,5	3,8	3,8
	I kor stor grad opplever du at tenesta du mottek bidreg til auka tryggleik i kvardagen for deg?	3,8	3,8	4,0	4,0
Brukarar helsestasjon	I kor stor grad føler du at du kan ta opp vanskelege tema med dei tilsette på helsestasjonen?	5,1	4,9	4,8	4,8
	I kor stor grad tykkjer du at dei tilsette møter deg og barnet ditt med vennlegheit og respekt?	5,7	5,4	5,5	5,5
	Korleis opplever du moglegheita for å få kontakt med helsestasjonen	5,1	5,0	5,0	5,0
Brukarar fysioterapi	I kor stor grad tykkjer du at du har fått det bedre med det du trengte hjelp til?	5,1	4,7	5,1	4,9
	I kor stor grad tykkjer du at dei tilsette behandlar deg med respekt?	5,7	5,7	5,6	5,7
	I kor stor grad tykkjer du at ventetida for å få fysio-terapiteneste er akseptabel?	4,8	4,3	4,8	4,8

For barnevern og NAV er Skjåk arb.gjevar. Ergoterapi har hatt for få svar til å syna tal.

2.8 Miljø, teknisk, næring(MTN)

2.8.1 Status og analyse (SWOT)

SWOT-analyse er eit strategisk planleggingsverktøy som kan nyttast for å vurdere styrker, svakheiter, moglegheiter og truslar i ei bedrift.

NÅTID - STYRKE:	<p>Godt tverrfagleg samarbeid innanfor tenesteområdet. Fagleg breidde som gjer det mogleg å bygge opp eit godt tenestetilbod knytt til ressursforvaltning i ein liten kommune.</p> <p>Høg kvalitet på kommunaltekniske tenester, vaktmeistertenester og reinhald. Regional ressurs innan kartforvaltning og utvikling.</p> <p>Arbeidet for ei berekraftig arealforvaltning og framtidretta stadutvikling er godt forankra i kommuneadministrasjonen, i bygdesamfunnet og på tvers av partigrenser i det politiske miljøet.</p>	PRIORITERTE KRITISKE FORBETTRINGSBEHOV:	<p>Sikre god framdrift i overordna planlegging, kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.</p> <p>Økonomiske ramer til tilfredsstillande drift- og vedlikehald av den kommunale bygningsmassen og kommunale vegar.</p> <p>Utvikle digitale arkivløysingar</p>
FRAMTID - PRIORITERTE MOGLEGHEITER:	<p>Utarbeiding av ny næringsplan for Lom kommune. Landbruk er eit sentralt tema som må integrerast i planen.</p> <p>Gjennomføre handlingsprogram for oppgradering av kommunale vatn og avløpsanlegg.</p> <p>Nasjonalparklandsbysatsinga har styrka Lom som merkevarer og gjort bygda meir attraktiv for etablerarar/ innovasjon.</p>	PRIORITERTE SPESEIELLE UTFORDRINGAR	<p>Kostnader med kartlegging og iverksetting av tiltak for å sikre bygningar og utbyggingsområde m.o.t. fare for ras og flaum</p> <p>Store utfordringar innan rekruttering og bemanning i fag- og leiarstilling.</p> <p>Legge betre til rette for intern karriere-/ kompetanseutvikling for å redusere avgang/ gjennomtrekk i stillingar.</p>

2.8.2 Måletal

Faktor	Namn	Beskriving			
			Res. 2016	Mål 2017	Noreg 2016
6	Rolleklarheit	Tydeleg kommuniserte forventningar	3,5	4	4,3
7	Relevant kompetanseutvikling	Kompetanseutvikling som er relevant for å utføra oppgåver	3,8	4	3,7
8	Vilje til fleksibilitet	Villigheit til å vera fleksibel på jobb.	3,6	4	4,5

Fokus-område	Indikator	Noreg res 2015	MTN		
			res 2016	mål 2016	mål 2017
Byggesaksbehandling	Kor tilfreds er du med faktisk saksbehandlingstid/svartid?	4,1	5,2	ingen	5,2
Vatn og avlaup	I kor stor grad opplever du at vatn- og avlaupstenesta leverer det dei skal?	5,2	5,5	ingen	5,5
Interne tenester - reinhald	Reinhald leverer tenester med god kvalitet	4,7	5,3	ingen	5,3
Interne tenester - vaktmester	Vaktmester leverer tenester med god kvalitet	4,5	5,4	ingen	5,4

2.9 Pleie og omsorg

2.9.1 Status og analyse (SWOT)

SWOT-analyse er eit strategisk planleggingsverktøy som kan nyttast for å vurdere styrker, svakheiter, moglegheiter og truslar i ei bedrift.

NÅTID - STYRKE:	Endringsklar sektor, føreligg ressurs og driftsanalyse	PRIORITERTE KRITISKE FORBETTRINGSBEHOV:	Gjeldande drift er ikkje berekraftig i framtida
FRAMTID - PRIORITERTE MOGLEGHEITER:	Omstillinga av drifta frå institusjonsbasert drift til styrking av heimebaserte tenester Bygging av heildøgns omsorgsbustader Tildele helsehjelp etter behov	PRIORITERTE SPESIELLE UTFORDRINGAR	Auke i talet på eldre med demenssjukdom og komorbiditet, samt alderssamansetjing generelt frå 2020). Færre i arbeidsdyktig alder (2030), OBS: utfordringar innan folkehelse i Lom Ufullstendig omsorgstrapp Smittevern Kompetanse; rekruttere /vedlikehald av kompetanse Eittårsregelen

2.9.2 Måletal

			FAKTOR 10 Pleie og omsorg			
Faktor	Namn	Beskriving	Res. 2016	Mål 2017	Noreg 2016	
3	Sjølvtende	Opplevd tillit og mogleheit til sjølvstendig arbeide	4,1	0,0	4,2	
7	Relevant kompetanseutvikling	Kompetanseutvikling som er relevant for å utføra oppgåver	3,5	0,0	3,7	
8	Vilje til fleksibilitet	Villigheit til å vera fleksibel på jobb.	4,3	0,0	4,5	

Fokus-område	Indikator	Noreg res 2015	Pleie og omsorg		
			res 2015	res 2016	mål 2017
Brukarar heimebasert omsorg	Eg får den hjelpa eg treng slik at eg kan bo heime	5,3	5,8	5,8	5,9
	Dei tilsette veit kva dei skal gjere når dei kjem heim til meg	5,3	5,8	5,8	5,9
	Eg veit kva som står i vedtaket mitt	4,5	4,7	4,7	4,8
	Det tok kort tid frå eg søkte om hjelp til eg fekk det.	5,2	5,6	5,6	5,7

2.10: Drifts- og investeringsforslag frå tenesteområda – samla

Forslag til tiltak frå tenesteområda - dette er ei samla, uprioritert liste over drifts-og iniveringstiltak som er føreslegne av tenesteområda. Enkelte forslag har utfyllande kommentarar. Det endelege forslaget til tiltak frå administrasjonssjefen finn de i kapittel III.

Tiltak Miljø, teknisk, næring	2017	2018	2019	2020
Investeringar(nye tiltak over 100 000 kroner)	Inkl. 25% mva			
Pumpestasjoner	2 250 000	0	0	0
Garmo RA	11 000 000	0	0	0
Kroken bustadfelt veg 4 (Lientomta)	250 000	0	0	0
Kollavegen, 50/50 SVV	375 000	0	0	0
Hamrom vassverk, ny brunn	0	312500	0	0
Dekkeprogram, forsterkingslag	0	1 250 000	1 250 000	0
Veg Brubakken	0	4 250 000	1 750 000	0
ENØK tiltak Lom Helseheim.	1 875 000	375 000	375 000	0
ENØK tiltak Loarområdet.	250 000	1 250 000	1 125 000	375 000
Lom Helseheim. Solavskjering av pasientrom i avd. 1 og 2.	131 250			
Rehab. Drengjestugu. Utvending	875 000	0	0	0
Lom Helseheim. Pasientvarsling.	0	937 500	0	0
Vatningsanlegg , grøntanlegg i sentrum	125 000	0	0	0
Tiltakspakke uteanlegg. Loar barnehage: Grind/Adkomst. Loar skule: Oppgrusing av fotballbane og grind ved storstabbur.	168 750	0	0	0
Loar skule. Utskifting av ytterdører og montering av adgangskontroll på 3 bygg.	656 250	0	0	0
Garmo oppvekstsenter. Masseutskifting/reasfaltering	375 000	0	0	0
Gamle Loar. Solavskjerming.	125 000	125 000	0	0
Lom Ungdomskule. Utskifting av solavskjerming	125 000	0	0	0
Lom Ungdomskule. Montering av låsesystem på ytterdører.	137 500	0	0	0
Eggjalia. Utskifting av vindauger på arbeidssenteret. ENØK/HMS/Oppgradering til dagens standard.	231 250	0	0	0
Opparbeiding av parkering på tomt til tidlegare vaktssentral. Behov frå Presthaugen og Loar skule	125 000	0	0	0
Loar Barnehage. Utskifting av takoverflate på Losjehuset.	137 500	0	0	0
Loar Barnehage. Bygning for soveplass og lagring av barnevogner.	750 000	0	0	0
Riving av doktergarden.		0	562 500	0
Hamrom. Justering av terreng og utskifting av trapp	187 500	0	0	0
Gamle Loar. Riving av 2 betongtrappar. Nye trappar i strekkmetall. Oppgradering til dagens standard.	175 000	0	0	0
Opparbeiding av parkering på tomt til tidlegare vaktssentral. Behov frå Presthaugen og Loar skule	175 000	0	0	0
Drift (nye tiltak over 100 000 kroner)				
Drift og vedlikehald av kommunale vegar	437 500	437 500	437 500	437 500
Auka bemanning innan vaktmesterteamet. 20% stilling.	100 000	100 000	100 000	100 000
Auka bemanning innan reinhald. Generell underbemanning/nye reinhaldsareal.	75 000	75 000	75 000	75 000
Vedlikehald av Gammelbanken. Bygning med stort vedlikehaldsbehov er innkjøpt	250 000	0	0	0
Drift/vedlikehald av Lom Ambulansesastasjon	50 000	0	0	0
Støtteordning - reintbrennande omnar	75 000*	75 000*	75 000*	75 000*

* = Ingen mva. Sjå elles kommentarar og merknadar på neste side

Kommentarar og merknadar til framlegg MTN

Pumpestasjonar

Avløpspumpestasjonar opprusting, stort sett stasjonar frå slutten av 1970 talet. Kommunedelplan avløp er vedtatt av kommunestyret, framlegg til oppgradering av anlegga er i tråd med vedtak i overordna plan. Det er inngått kontrakt for arbeidet med leveranse i 2016 og 2017, budsjett ca. 3,5 mill. kr derav 1,8 mill. Kr i 2017.

Garmo RA

Leirmo og Garmo reinseanlegg er bygd og har vore i drift sidan 1979. Kommunedelplan avløp er vedtatt av kommunestyret, tiltak med oppgradering av anlegga er i tråd med vedtak i overordna plan.

Leirmo RA blir nedlagt og avløpet blir overført til Galdesand RA med ny avløpsleidning. Budsjett ca. 9,1 mill. kr i 2016. Garmo RA rehabilitering. Budsjett 8,8 mill. kr i 2017 (prisjustert for prisauke).

Kroken bustadfelt, veg 4

Opparbeiding av veg 4 i reguleringsplan for Kroken bustadfelt, tiltaket kan gjennomførast etter at «Lientømta» er innløyst av kommunen. Tiltak i 2017 med kr 200 000,-.

Kollavegen, 50/50 SVV

Kollavegen restaurering, veganlegget ligg inne i nasjonal verneplan for vegrelaterte kulturminne.

Norsk vegmuseum bidreg med tilsvarande beløp som kommunen. Framlegg til kommunale midlar med kr 150 000,- årleg i ØK-plan periode. Dvs. årleg ramme på kr 300 000,-.

Hamrom vassverk, ny brunn

Hamrom vassverk, ny brunn for å auke kapasitet og betre forsyningssikkerheten. Budsjett kr 250 000,-

Dekkeprogram, forsterkingslag

Dekkeprogram, reasfaltering med nytt slitelag for å bevare «vegkapitalen». Bør utførast før eksisterande dekke blir så nedslite og krakelert at det må fjernast. 1 mill. kr i 2018 og 2019, dekkeprogram vil bli utarbeida.

Veg Brubakken

Brubakken, veg med ein køyreretning og opphøgda gangveg, gateljosanlegg mm. Trafikksikringstiltak ved barnehage og skuleområde. Krev ny trafikksikkerhetsplan og truleg reguleringsplan for å få ut eksterne midlar.

Drift og vedlikehald av kommunale vegar.

Budsjettrammer er vidareført utan auke over mange år. Kontrakt med entreprenør er indeksregulert og over 13 år utgjør dette over 50 % auke i kostnader. Ved budsjett for 2010 ble i tillegg rame redusert med 10 %. Rekneskapen dei siste åra viser meirforbruk i forhold til budsjett. KOSTRA tal viser at Lom kommune har låge kostnader med drift og vedlikehald pr. km veg. Budsjettrame dekkjer ikkje lenger fast drift av vegnettet, prioritering av vedlikehald og uføresette hendingar er det dermed ikkje rom for. Ved stort etterslep på vedlikehaldet vil meirkostnad for igjen å heve standarden kunne bli stor. Dette er bakgrunn for framlegg til 50% auke i budsjettrame med kr 350 000,- pr. år i periode. (Budsjett bør regulerast etter indeks kvart år).

Standard på vinterdrift av vegar kan reduserast, dette har delvis vore prøvd. Med bratte vegar i bustadfelt skapar dette mange reaksjonar frå publikum, samt universelt tilgjenge blir dårlegare.

Etter veglova kan kommunen omklassifisere delar av vegnettet til privat veg. Dette er mest aktuelt å vurdere for enkelte grendevegar, slike prosessar skaper reaksjonar frå dei som blir råka med kostnader. Kommunen får prosessomkostning og innsparingspotensialet er beskjeden.

Støtteordning reintbrennande ovnar

I klimaplanen er det foreslått at Lom kommune frå 2010 årleg skal setje av kr. 300.000 til tilskot for å stimulere til auka bruk av biobrensel – medrekna pellets og ved – i private hushaldningar. Deler av det som er foreslått i planen kjem inn under tilskotsordningar i Enova sitt støtteprogram, det er først og fremst utskifting til reintbrennande vedovn og flis- og vedfyring basert på vassboren varme som er aktuelt for kommunal tilskotsordning. Det blir derfor foreslått ein redusert årleg sum kr 75 000.

Auka bemanning innan reinhald

Gjeldande reinhaldsplan vart innført ved kommunale bygg i 2007. Etter ei stuttare tid med ny plan, såg ein at stillingsstorleikane ved dei ymse bygga var svært stramme.

Det er ved fleire høve spelt inn behov for auka stillingsressursar. Seinast i 2015. Ved nokre av bygga er ikkje årleg nedvask inkludert ved vurdering av bemanning. Dette saman med endra bruk og nye areal gjer at ein må be om auka stillingstorleikar.

Ei berekning ved bruk av reinhaldsprogrammet RenData 800, syner følgjande behov for endring i reinhaldsstillinger:

Lom helseheim: Her er ikkje årleg hovudvask med i gjeldande reinhaldsplan.

I same reinhaldsplan er ansvaret for delar av reinhaldet på bebuarrom lagt til pleiarane, noko dei ikkje finn tid til. Det er og komen til nye areal i 3. etg. Pensjonatet og AFF. Behov for auka stillingsressurs på 38,3%.

Loar skule: Reinhaldspersonalet har slete med underbemanning i mange år, utfordringane auka ved nedlegging av Garmo skule og fleire elevar, hyppigare bruk av grupperom mm. Behovet for auka stillings ved Loar skule er 20%.

Lom Ungdomsskule -15%.

Garmo oppvekstsenter: Her blir det ikkje endringar i stillingsstorleik.

Drengjestugu: -5%

Gamle Loar: -5%

Steinfoset: -20%

Gammelbanken: Nye areal i gammelbanken utgjør 15% stilling.

Samla behov: 28,3% stillingsressurs.

I vedtak av eksisterande reinhaldsplan står det at ”mindre tilpasningar/justeringar vil fortløpande bli vurdert”.

Ved endringar i bruk av bygningar eller auka/mindre reinhaldsareal må reinhaldsplanen justerast.

Denne vurderinga bør gjerast årleg.

Utrekninga er basert etter dagens areal og bruk av desse.

Tiltak Støttefunksjonen	2017	2018	2019	2020
Drift (nye tiltak over 100 000 kroner)				
Regiondata	193 000	-	-	-

Tiltak Utgard	2017	2018	2019	2020
Drift (nye tiltak over 100 000 kroner)				
Auke i stillingsressurs og enerigutgifter	165 000	165 000	165 000	165 000

Tiltak Loar barnehage	2017	2018	2019	2020
Drift (nye tiltak over 100 000 kroner)				
Ny pedagogstilling for å kunne ta inn fem nye barn	559 000	559 000	559 000	559 000
Assistentstilling , ny tilråding frå PPT	378 000	378 000	378 000	378 000

Tiltak Loar skule	2017	2018	2019	2020
Investering (nye tiltak over 100 000 kroner)				
Digitale tavler	75 000			
Gruppeopplæring i massinginstrument. 2t/v.	25 000	50 000	50 000	50 000
1 klassesett med iPadar (30 stk)	90 000			

Tiltak Lom ungdomsskule	2017	2018	2019	2020
Investering (nye tiltak over 100 000 kroner)				
20 berbare elevPC a kr. 6000	150 000	0	0	0
30 stasjonære elevPc a kr 6000		225 000	0	0
20 Ipad a kr 5000			125 000	0

Tiltak Helse og velferd	2016	2017	2018	2019
Drift (nye tiltak over 100 000 kroner)	ex. mva.	ex. mva.	ex. mva.	ex. mva.
Styrking av helsestasjon/skulehelsetenesta - retta mot psykisk helse barn og unge	250 000	250 000	250 000	250 000
Styrking av sekretærfunksjonen ved legekantoret	350 000	350 000	350 000	350 000

Tiltak Pleie og omsorg	2017	2018	2019	2020
Investeringar(nye tiltak over 100 000 kroner)	Inkl. 25% mva	Inkl. 25% mva	Inkl. 25% mva	Inkl. 25% mva
Velferdsteknologi	125 000	0	0	0
3 tenestebilar til heimehjelparene	750 000	0	0	0
Hev og senk skrivebord	125 000	0	0	0
Drift (nye tiltak over 100 000 kroner)				
Farmasøyt 20% stilling (kjøp av teneste)	155 000	155 000	155 000	155 000
Inn på tunet	135 000*	135 000*	135 000*	135 000*
Auke i miljøarbeidartenesta	965 000*	965 000*	965 000*	965 000*

* = Ingen mva. Sjå elles kommentarar og merknadar på neste side

Kommentarar og merknadar til framlegg Pleie og omsorg

Kompetansehevingstiltak jf. eige oppsett

Vidareutdanning i demens, høgskulenivå og vgs-nivå:

Det er svært liten formell demenskompetanse i organisasjonen vår og med dei utfordringane vi står overfor i framtida, er det naudsynt med meir demenskompetanse både på høgskulenivå og på vidaregåande nivå. Det er naudsynt å leggje til rette for at ein sjukepleiar og ein hjelpepleiar i sektoren kan ta vidareutdanning der ein dekkjer vikarutgifter og utgifter i samband med studiet. Her er kan det bli heiltidsstudium over eitt år, eller deltidsstudium over to år. Jf. Tiltak i Omsorgsplan for Lom 2011-2020 og Demensplan for Lom kommune 2016-2020.

Vidareutdanning i rus/psykiatri 15 studiepoeng for 2 pers.:

Oppstart desember 2016 og eksamen mai 2017. Studiet er eit samarbeid mellom Høgskulen i Hedmark, Karrieresenteret i Oppland og Regional Ruskoordinator i Nord-Gudbrandsdal. Og er samlingsbasert og lagt til Karrieresenteret i Oppland på Otta. Målgruppe er helse- og sosialarbeidarar og andre yrkesgrupper som arbeider om og med personar med psykiske lidningar og rusbruk i lokalsamfunnet. Etter fullført studium vil kandidatane kunne bidra til å drive kartlegging og oppfølging/tilrettelegging for aktuelle brukarar i tett samarbeid med psykisk helse og rusteneste.

Utdanninga er gratis. Kommunen må dekkje frikjøp av studie- og eksamensdagar og evt. utlegg til køyring, 8 samlingsdagar og 2 eksamensdagar (heimeeksamen over to veker). Jf. Omsorgsplan for Lom kommune 2011-2020 og overføring av ansvar for psykisk helse og rus til kommunane.

Eldreomsorgens ABC

Dette er tiltak som har starta opp og som har vore finansiert gjennom UHT/Fylkesmannen. Dersom UHT ikkje fylgjer opp etter ny organisering, må kommunen dekkje 1 t studiering pr. hefte og frikjøp til fagdagar. Vi fokuserer på dei to fyrste permene. 1 år/perm. Kvar perm inneheld om lag 12 hefte og det er rekna møter kvar 14. dag unntatt i ferien. Kvart møte er rekna til to timar, der arbeidsgjevar dekkjer ein time til utbetaling, 2760kr/år. Det krevst 80 % oppmøte for å få godkjenning(studiebevis). Det er rekna 2 fagdagar (SAM-AKS) pr. perm som arbeidsgjevar betaler; 2880kr.

Kvalitetstiltak:

Vidareføre avtalen med hygienejukepleiar/kontrakt med Sjukehuset Innlandet

Farmasøyt 20% stilling (kjøp av teneste)

Kommunen si plikt til å gjere systematiske legemiddelgjennomgangar av bebuarar i sjukeheimar, kjem truleg til å bli føresegnfesta jf. ny stortingsmelding om legemidlar. Det er farmasøyt som er mest kvalifisert til dette arbeidet og legen vil med dette bli frigjort til å gjere legeoppgåver. Tilsyn legemiddellager og rutinar legemiddelhandtering og opplæring vil kunne inngå. Dette er kvalitetssikring og framtidsretta tiltak.

Tenestetilbod:

Støttekontakt

Budsjetterer i samsvar med tildelte timar. Støttekontakt aktivitetkontakt er tiltak for å dreie tenestene, minske presset på heimebaserte tenester og institusjon, avlaste familie, viktig faktor som fremjar sjølvstende, meistring, aktivitet, sosial omgang hjå brukaren.

Inn på tunet

Kjøp av tenester frå private. Dette, som ledd i å dreie tenestene, redusere presset på heimetenestene og institusjon. Avlastningstilbod. Ledd i utval av tilbod. Ivareta behovet for meistring, aktivitet, sosial omgang, individuell tilrettelegging. Ikkje alle pasientar passar inn i eksisterande tilbod, grunna sjukdomen.

Velferdsteknologi

Kjøp av 10 tryggleiksalarmar 10 x 3000 + mva + innkjøp av annan type velferdsteknologi (fallmatter, GPS, varslingsdispenserar for medisin m.m.). Som tiltak for å dreie tenestene, slik at personar kan bu heime lengre, redusere presset på tenestene. Fremje meistring, aktivitet, sjølvstende, tryggleik.

Ferievikarbudsjettt aktivtørar

Viktig med aktivtørfunksjonen om sommaren for at pasientane skal få vera mykje ute og på turar. Det er ikkje friviljug tilbod om sommaren, slik at dersom det ikkje er aktivtørar, vil presset auke på

pleiepersonalet som er pressa nok frå før grunna ferieavvikling. Resultat pårørandeus peikar på dette.

HMS-tiltak:

Ny kjøkeninnreiing dagsenter for personar med demenssjukdom

Slitt, med dører som dett av. Jf. punkt på vernerunder

Solskjerming institusjon avd. 1+2

Jf. punkt på vernerunder

Hev og senk skrivebord for 6 i administrasjonen

Dette for å førebyggje rygg og nakke plager, hindre sjukemeldingar. Naudsynt å kunne variere arbeidsstilling gjennom dagen. IA-perspektiv.

Ymse:

3 bilar heimhjelpene

Heimhjelpene er dei kommunalt tilsette i Lom som køyrer mest og er dei einaste kommunalt tilsette som må bruke eigen bil i arbeidet.

- Del III -

Administrasjonssjefen sitt forslag

Del III - Administrasjonssjefen sitt forslag

3.1 Prioriteringar og innsparingar i budsjettet

Innleiing

Ved oppstart av budsjettarbeidet med vidareføring av budsjett 2016 korrigert for auke utgifter til løn og pensjon og enkeltvedtak starta kommunen med ei underdekning på kr 9,2 mill kroner. Dei vesentlege årsakene til dette er redegjort for i dokumentet. Meirutgift på løn og pensjon

vurdert mot auke i skatte og rammetilskot utgjør isolert sett kr 2 mill.. Redusert utbytte frå Eidefoss med kr 4,2 mill og redusert eigedomsskatt på kraftproduksjonsanlegg med kr 1,5 mill er av dei vesentlege årsakene, Denne oversikta er tenkt som synleggjering at tiltak som er foreslått for å finne balanse i drift.

Inntektsauke/utgiftskutt	
Integreringstilskot	1650000
Tilskot vaksenopplæring - busette flyktningar	750000
Kutt i generelle driftspostar utanom Utgard	1100000
Reduserte inntekter Utgard	-835000
Redusert andre driftspostar Utgard	475000
Reduksjon pensjonsutgifter	1000000
Konsesjonskraft	1150000
Auka utbytte Eidefoss	400000
renter (nto. effekt)	300000
Bruk av merka dispfond (variasjon i inntekter)	817000
Bruk av dispfond prosjektering	672000
Bruk av dispfond innføring eigedomsskatt	600000
Tilskot undervisningsheimeteneste inn i drift	375000
Reduksjon stillingsressurs skule	300000
Reduksjon stillingsressurs pleie og omsorg	1500000
Utleige ambulansegarasje	490000
Separat avtale Smådøla	200000
Sum inntektsauke/utgiftskutt	10 944 000

Aktivitetsauke	
Avdrag og renter nye lån	300000
Reinhald	75000
Stillingsauke Utgard	80000
Prosjektering bygg Pleie- og omsorg	672000
Prosjekt innføring eigedomsskatt	600000
Sum aktivitetsauke	1727000

Netto endring	
	9 217 000

Kommentarar til tiltaka

Rådgjevar oppvekst:

Det er gjennomført ein generell reduksjon i ramma på ca. kr 120 000,-.

Støttefunksjonen:

- Det er gjennomført generell reduksjon av ramma på ca. kr. 225 000. I tillegg er det fleire postar som ligg utanfor det som er driftsutgifter innan Støttefunksjonen, som Regiondata, reduserte renteutgifter, redusert utbytte, redusert inntekt på ansvarleg lån mm.
- Det blir lagt opp til å få fleire innbyggjarar til å nytte nettbank, og det vil bli innført fakturagebyr der ein kan nytte dette. Det er estimert ei meirinntekt/innsparing på ca. kr. 100 000 på grunn av dette.
- Budsjettet innan IT, til utskifting av utstyr, er redusert med kr. 100 000,-. Dette vil medføre at ein må legge seg på ei lengre utskiftingstakt med dei konsekvensane det kan ha.

- I tillegg vil det bli mindre til innkjøp av viktig utstyr for bl.a. skulane.
- Budsjettet er opplagt etter 4 lærlingar i løpet av 2017. Disse har på grunn av sitt ståsted i opplæringsløpet, høgare løn i 2017 enn i 2016.
- Pensjonsutgiftene er vanskelege å budsjettere. Her er det fleire faktorar som verkar saman. Vi har nytta estimat frå KLP, men har lagt oss på eit litt lågare nivå enn dei. Noko av bakgrunnen for det, er at deira prognose for årslønsvekst i 2017 er 0,5 % høgare enn det KS har signalisert. Attendeført overskot frå KLP sin drift, er for 2017 estimert lågt sett i forhold til attendeføringane dei siste åra. Dette er årsaker som ligg til grunn for våre vurderingar.
- Konsesjonskraft er auka frå 2016 – budsjettet, med kr 1 664 000 til netto kr. 5 950 000. Denne summen går inn i driftsbudsjettet for 2017.

- Smådøla - utbygginga. Denne avtale kan for 2017 gje oss kr 200 000 meir i inntekt enn i 2016. Bakgrunnen for dette er auka kraftprisar.
- I budsjettet til Støttefunksjonen ligg og kr 600 000 som er tenkt til taksering i samband med innføring av eigedomsskatt. Dette er finansiert med bruk av disposisjonsfond.

Servicetorg, informasjon og kultur:

- Det er gjennomført generell reduksjon av rama og til dette området.
- Natteravntenesta har eit budsjett på kr. 19 000. Dette blir foreslått finansiert med bruk av merka disposisjonsfond, eit fond til «rusførebyggande tiltak».
- Aktivitetstilbod til barn og unge, blir foreslått finansiert frå fond til «rusførebyggande tiltak».
- Overskot av skjenkeavgifter på kr. 50 000 blir teke inn i drifta.
- Sal av bygdabøkene med kr. 50 000 blir forslått teke inn i drifta.

Loar skule:

- Undervisningsressursane til Loar skule er justert etter behov, då dette endrar seg kontinuerleg. Det blir noko færre vaksne inne i klassetimen enn i dag. Konkret vil dei seia at den styrkinga klassane tidlegare har fått for å drive best mogleg tilrettelagd undervisning vil bli noko redusert.

Lom ungdomsskule:

- Det er reduksjon i lønsutgifter på ca. kr 690 000, samt kr. 230 000 på andre postar innan ordinær grunnskuleundervisning.
- Spesialundervisning har ei auke på kr. 625 000, dette som lønsutgifter.
- Grunnskuleundervisning av vaksne framandspråklege har ei auke i utgiftene på kr. 1 200 000. Auke i tilskot til undervisning i norsk og samfunnsfag aukar med kr. 450 000, til kr 2 020 000.

Barnehagen:

- Brukarbetaling i barnehagen er redusert med kr 365 000 på grunn av nye reglar om maksimal foreldrebetaling ikkje skal overstige 6 % av føresette sin inntekt.
- På grunn av auka barnetal, er det lagt inn i budsjettet auke på ei pedagogstilling, samt auke i assistentstilling etter tilråding frå PPT.
- Det er lagt inn i budsjettet integreringstilskot for 3 nye barehagebarn, ein sum på kr. 312 000.

MTN:

- Det er gjennomført generelle budsjettkutt.
- Stillinga som kommunalsjef er ikkje inne i budsjettet.

Utgard:

- Det er teke inn kr 80 000 til auka lønsutgifter i samband med at symjebassenget blir sett i drift i 2017.
- Budsjettet for elektrisk kraft er auka med kr 85 000 av same

årsak som over.

- Vedlikehaldsbudsjettet er redusert til eit minimum, men og basert på rekneskapen frå dei åra Utgard har vore i drift. Reduksjonen på desse postane er på kr 390 000.
- Inntekta frå utleige til Oppland fylkeskommune er bl.a. basert på rentenivået. Som kjent har renta gått ned, og inntekta må derfor justerast ned med ca. kr 300 000.

Helse- og velferd:

- Staten har overført ansvaret for friviljugsentralane til kommunane. Overføringane til friviljugsentralane ligg i den frie ramma. Det blir foreslått å auke overføringa til friviljugsentralen med kr 321 000, slik at overføringa frå Lom kommune blir kr 450 000.
- Ved ein av legane sitt fråvær, er det teke inn vikar som er tilsett i Lom kommune og dermed blir lønna frå kommunen. Av denne grunn er det og budsjettet med auka inntekter i form av eigenandelar.

Innan Nav sitt budsjett er:

- Økonomisk sosialhjelp auka med kr. 300 000
- Kvalifiseringsstønad er auka med kr. 86 000, til kr. 450 000

Sosialtenester:

- Godtgjersle til støttekontakt er auka med kr. 30 000 til kr 50 000
- Godtgjersle til «besøksheim» er auka med kr 98 000 til kr 300 000
- Innan barnevernstiltak er utgift til leige av hus budsjettet med kr 100 000
- Utgifter til fosterheim er redusert med kr 325 000, medan utgifter til avlasting til fosterheim er auka med kr 253 000, til same beløp.

Flyktingetenesta

- Introduksjonsstønad er redusert med kr 250 000 til 5 250 000
- Samla utgift innan introduksjonsordninga til flyktningar er redusert med kr 442 000 til kr 5 750 000
- Integreringstilskotet til mottak av flyktningar er auka 980 000 til kr 11 228 000.

Pleie- og omsorg:

- Kr. 672 000 ligg i budsjettet til PLO, for dekking av prosjekteringsutgifter i samband med bygging og ombygging av omsorgsbustader og ombygging av institusjon. Dette er foreslått finansiert med bruk av disposisjonsfondet.
- Etter at vaskeriet vart lagt ned, måtte ein få avtale med eksternt vaskeri. Dette medfører ei auka utgift på kr 220 000.
- Øyremerka tilskot frå «Undervisningsheimetenesta» er teke inn i drifta med kr 775 000, der kr 345 000 blir avsett til bundne fond ved utløpet av 2017. Netto effekt på budsjettbalansen er kr 430 000.
- Det er større endringar internt inna PLO sitt budsjett, på grunn av den omstillingsprosessen som dei er inne i. jfr. vedteken omstillingsplan

3.2 Budsjett og økonomiplan opp mot den økonomiske handlingsregel

Oppstillinga nedanfor viser økonomien etter vedteken handlingsregel.

Handlingsregel	2017	Handlingsregel	Avvik
Driftsinntekter	229 281 000		
Justert netto driftsresultat	4 922 262	4 403 569	-518693
Justert netto drift i % av driftsinntekter	2,1 %	2,00 %	
Disposisjonsfond	15 123 000	22 017 847	6 894 847
Disposisjonsfond i % av driftsinntekter	6,6 %	10 %	
Netto lånegjeld	196 812 667	143 116 003	53 696 664
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	86 %	65 %	

Netto driftsresultat:

Netto driftsresultat er justert for bruk og avsetting av bundne fond og premieavvik. Som vi ser er netto driftsresultat innafor målsettinga om 2 % justert netto driftsresultat. Det er eit stramt budsjett som gjev oss dette resultat, og det er lite rom for endring.

Disposisjonsfondet:

Etter budsjettet, er disposisjonsfondet på 6,6 % av driftsinntektene, noko som er kr. 6,9 millionar under målsettinga. Oppnår vi målsetting gjennom økonomiplanperioden, vil vi kunne møte målsetting om 10 % disposisjonsfond ved utløpet av perioden. For å oppnå dette resultat, må det fortsatt til ein reduksjon av drifts nivået. Pleie- og omsorg er inne i ein større omstillingsprosess, som og medfører store investeringar.

Driftsnivået er teke ned i økonomiplanperioden, samt at det er lagt inn auka husleigeinntekter frå 2019. Dette er ei stor omlegging, som ein ikkje har fått justert inn i økonomiplanen slik ein ynskjer, da ein fortsatt manglar opplysningar som ein ynskjer å arbeide inn i planen.

Det må arbeidast med økonomiplanen i 2017, slik at vi får inn alle tenkelege moment, og dermed eit betre styringsgrunnlag framover.

Lånegjeld:

Det er behov for store investeringar dei næraste åra, for å møte endra etterspurnad og omlegging av drifta innan Pleie- og omsorg.

Dette fører til at vi får ei auka gjeld frå kr. 237 000 000 til kr. 298 000 000. Innbakt i denne gjelda er etableringslån (lån for vidare utlån) med kr. 21 090 000 og lån til investeringar innan VAR – området med ca. kr. 40 800 000. Til saman er dette lån på ca. kr. 62 000 000 som er sikra ved at renta på utlån blir regulert i takt med renteutviklinga elles, og ved regulering av gebyr innan VAR.

Fastrentelån er pr.31.12.2017 på kr. 111 500 000. Lån til flytande rente er på kr. 143 000 000. Lån med renterisiko er etter dette på kr. 81 200 000. Netto konsekvens på budsjettbalansen ved 1 % auke i renta blir ca. kr. 800 000. Kommunalbanken skriver at det ikkje er auka forventning til endra styringsrente i desember. Korte renter er omtrentleg uendra, medan renta framover syner ein svak oppgang mot 2020. (Kilde: Kommunalbanken).

Opp i mot dette kan vi vurdere driftskapital som er plassert i bank, på ca. kr 80 000 000, der kr 55 000 000 er plassert med avtalt rente. Ved renteauke får vi sjølvsagt og auka renteinntekt på omlegging som renteauka på dei låna som er vurdert til å ha renterisiko.

Framskriving vedteken handlingsregel fram til 2020(fortset på neste side)

Handlingsregel	2017			2018		
	Budsjett	Handlingsregel	Avvik	Budsjett	Handlingsregel	Avvik
Driftsinntekter	229 281 000			230 912 000		
Justert netto driftsresultat	4 922 262	4 585 620	-336 642	4 922 262	4 618 240	-304 022
Justert netto drift i % av driftsinntekter	2,1 %	2,00 %		2,1 %	2,00 %	
Disposisjonsfond	15 880 000	22 928 100	7 048 100	17 665 000	23 091 200	5 426 200
Disposisjonsfond i % av driftsinntekter	6,9 %	10 %		7,7 %	10 %	
Netto lånegjeld	254 589 000	149 032 650	105 556 350	298 627 000	150 092 800	148 534 200
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	111 %	65 %		129 %	65 %	

Handlingsregel	2019			2020		
	Budsjett	Handlingsregel	Avvik	Budsjett	Handlingsregel	Avvik
Driftsinntekter	233 804 000			233 751 000		
Justert netto driftsresultat	4 922 262	4 676 080	-246 182	4 922 262	4 675 020	-247 242
Justert netto drift i % av driftsinntekter	2,1 %	2,00 %		2,1 %	2,00 %	
Disposisjonsfond	18 306 000	23 380 400	5 074 400	20 226 000	23 375 100	3 149 100
Disposisjonsfond i % av driftsinntekter	7,8 %	10 %		8,7 %	10 %	
Netto lånegjeld	301 697 000	151 972 600	149 724 400	298 011 000	151 938 150	146 072 850
Netto lånegjeld i % av driftsinntekter	129 %	65 %		127 %	65 %	

3.3 Innstilling frå administrasjonssjefen

3.3.1 Skattevedtak

Med grunnlag i eigedomsskattelova §§ 2 og 3e, skal eigedomsskatt skrivast ut etter desse alternativ for skatteåret 2017:

- Faste eigedomar i klårt avgrensa område som heilt eller delvis er utbygde på byvis eller der slik utbygging er i gang, jfr. KS-sak 125/75.
- Verker og bruk i heile kommunen.

Den generelle skattesatsen for dei skattepliktige eigedomane blir for 2017 sett til 7 promille, jfr. esktl. § 13 fyste ledd. Skattesatsen blir differensiert med heimel i eigedomsskattelova § 12 bokstav a. For bustadar / bueningar og fritidseigedomar, blir skattesatsen sett til 4 promille.

Alle sjølvstendige bueningar skal ha eit bottenfrådrag på kr 450 000 som skal trekkast frå takstverdien, jfr. esktl. § 11 andre ledd.

Nyoppførte bygg som heilt eller delvis blir brukt som bustad er fritekne for eigedomsskatt i 10 år (eigedomsskattelova § 7 bokstav c) inntil kommunestyret endrar eller opphevar fritaket.

Eigedomsskatten skal betalast i 6 terminar i skatteåret. Ved taksering og utskrivning av eigedomsskatt nyttar kommunen tidligare vedtekne vedtekter.

3.3.2 Diverse vedtak

3.3.2.1 Nye stillingsressursar

1. Auke av stilling i barnehagen.
  - Pedagogstilling kr. 559 000
  - Assistentstilling kr. 378 000
2. Auke i stillingsressurs og enerigutgifter Utgard, kr. 165 000.
3. Auke i stillingsressurs reinhald, kr. 75 000.

3.3.2.2 Løyvingar frå disposisjonsfond

1. Natteravntenesta: budsjett på kr. 19 000. Dette blir foreslått finansiert med bruk av merka disposisjonsfond, fond til «rusførebyggande arbeid».
2. Aktivitetstilbod til barn og unge, finansiert frå disposisjonsfond til «rusførebyggande arbeid». Budsjett kr. 223 000.
3. Kr. 672 000 i budsjettet til Pleie- og omsorg for prosjektering av tilbygg, sjukeheimplassar og omsorgsbustadar.

3.3.3 Utviding av eigedomsskatt

Lom kommune utvidar området for eigedomsskatt til å gjelde heile kommunen med verknad frå 2018, jf Eiendomsskattloven § 3A. Det blir løyvd kr. 600 000 frå disposisjonsfondet til arbeidet med utviding av eigedomsskattområdet.

3.3.4 Driftsinntekter - forslag til satsar

Kap. Driftsinntekter: Forslag til satsar	2016	2017
3.3.4.1 - Satsar for musikk-og kulturskulen pr. år:		
Eineundervisning og dans	2 400	2490
Gruppeundervisning drama og formgjeving	1 200	1250
Leige av instrument	500	520
Syskenmoderasjon: For barn nr. 2 - 40%, for barn nr. 3 - 50%. Moderasjonen gjeld ikkje dans, drama og formgjeving		
3.3.4.2 - Satsar for skulefritidsordninga(SFO) pr. mnd:		
Til og med 14 timar pr. veke	1 250	1300
15 timar og meir i veka	1 980	2050
Dagsats	310	320
Timesats	95	100
3.3.4.3 - Satsar for barnehagen, pr. mnd:		
Fem dagar i veka(maksimalsats)	2 580	2580
Fire dagar i veka	2 400	2400
Tre dagar i veka	2 050	2050
To dagar i veka	1 600	1760
Einskild dag	250	250
3.3.4.4 - Opphald på helseheimen		
Jamfør rundskriv I 47/48 frå Helse og Sosialdepartementet		
3.3.4.5 - Husleige kommunale bustadar		
Husleige for trygdebustad, alderspensjonat og omsorgsbustad blir foreslått auka som konsumprisindeksen, endring jfr. avtale		
3.3.4.6 - Satsar for heimehjelp		
Inntekt under 2G	186	¹
Inntekt frå 2G og under 3G	620	845
Inntekt frå 3G og under 4G	890	1123
Inntekt frå 4G og under 5G	1 300	1545
Inntekt frå 5G og over	1 850	2112
Satsane er heimla i Forskrift om vederlag for sosiale tenester. administrasjonen har fullmakt til å endra satsane i samsvar med rundskriv frå Helse- og omsorgsdepartementet		
3.3.4.7 - Tryggleiksalarm		
Pris pr. mnd. for tryggleiksalarm	207	223 ²
3.3.4.8 - Matlevering / kantine helseheimen		
Middag levert i heimen, pris pr. middag	70	80
Frokost i kantina		40
Middag i kantina		80
3.3.3.9 - Satsar for fellingsavgift		
Elg, vaksne dyr (1½ år og eldre)	500	500
Elg, kalv	300	300
Hjort, vakse dyr (1½ år og eldre)	375	375
Hjort, kalv	225	225

Med heimel i "Forskrift om kommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort" blir fellingsavgiftene for elg og hjort i Lom kommune auka til gjeldande maksimalsatsar

¹: Blir justert i samsvar med rundskriv I-1/2017 frå Helse- og omsorgsdepartementet.

²: auke med kr 16,- pr måned pga overgang til digitale alarmer

3.3.5 Godtgjersle til folkevalde

Godtgjersle til folkevalde følger det til kvar tid gjeldande reglement.

3.3.6 Fullmakt til administrasjonssjefen

Administrasjonssjefen får fullmakt til å saldere budsjett 2017 og økonomiplan 2017 – 2020 ved å justere avsetjing til disposisjonsfond.

3.3.7 Overføringer til andre

Mottakar	2016	2017
Regionrådet	392 000	409 000
Revisjon og kontrollutval	653 000	679 500
Regiondata	1 774 000	1 864 000
IT-samarbeid med Skjåk kommune	655 000	655 000
Nord-Gudbrandsdal Renovasjonsselskap:		
• <i>Renovasjon</i>	198 000	208 000
• <i>Restavfall</i>	1 384 000	1 435 000
• <i>Miljøstasjon</i>	360 000	378 000
Barnevern, samarbeid med Skjåk kommune	580 000	700 000
Samarbeid med NAV	1 263 000	1 310 000
Overføringer til Vågå kommune:		
• <i>Skatteoppkrevjar</i>	380 000	278 000
• <i>Arbeidsgjevarkontrollen(overført til Vågå kommune frå 1.4.2014)</i>	192 000	204 000
• <i>Skogbrukssjef</i>	240 000	240 000
• <i>Tilsyn byggesak</i>	90 000	117 800
Nord-Gudbrandsdal lokalmedisinske senter(NGLMS)		
• <i>Jordmorvakt</i>	285 000	280 000
• <i>Legevakt</i>	1 347 000	1 501 800
• <i>Intermediære senger</i>	1 304 000	1 319 000
• <i>Samfunnsmedisinar</i>	277 000	300 000
Tildelingskontor - Skjåk	760 000	779 000
PPT	1 378 000	1 378 000
Lom og Skjåk brannvesen		
• <i>Feiarvesen</i>	430 000	381 000
• <i>Brannsyn</i>	247 000	255 000
• <i>Brannvesen (Høgt tal i 2016 grunna kjøp av ny brannbil)</i>	2 192 000	1 540 000
• <i>Overordna brann, m.m.</i>	300 000	286 000
Lom kyrkjelege råd	1 600 000	1 600 000
• <i>I tillegg kjem overføringer for tenesteyting</i>	323 000	335 000
• <i>Livssynsamfunn</i>	20 000	20 000
Gudbrandsdalsmusea AS jfr. avtale	150 000	170 000
Lom friviljugsentral (auke 2017 grunna overføring av ansvar frå stat til kommune)	143 000	450 000
• <i>I tillegg kjem tenesteyting^{*)}</i>	150 000	204 000
Samarbeid med krisesenter	164 000	164 000
Reiseliv, finansiert frå næringsfondet	500 000	450 000
Landbruk - overføring til private	550 000	500 000
Nord-Gudbrandsdalen bedriftshelseteneste, kjøp av tenester	140 000	140 000
Organisasjonar og andre innan kultur	670 000	640 000
• <i>Av dette øymerka til idrett</i>	530 000	530 000
Ungdomsarbeid	120 000	110 000
TOTALT	21 339 000	21 799 100

^{*)Auke i 2017 kjem i hovudsak av auka busleige}

3.3.8 Budsjetttansvar

Reglar for rekneskap er endra, noko som fører til at internfordeling av utgifter blir sett opp annleis. Dette kan gje utslag i taloppstilling, med større beløp i endring i forhold til 2016.

Rådgjevar oppvekst	2016	2017
Lønsutgifter	2853700	2859087
Kjøp av varer og tenester	243000	106000
Kjøp av tenester frå andre	1378000	1378000
Overføringar	26000	21000
SUM UTGIFTER	4500700	4364087
Refusjonar	-2130500	-2112287
SUM INNTEKTER	-2130500	-2112287
SUM RÅDGJEVAR OPPVEKST	2 370 200	2 251 800

Støttefunksjonen	2016	2017
Lønsutgifter	6028700	2618900
Kjøp av varer og tenester	3399065	5756100
Kjøp av tenester frå andre	4030155	4887000
Overføringar	8429800	6111050
Finansutgifter/transaksjonar	24179318	21771962
SUM UTGIFTER	46067038	41145012
Salsinntekter	-11484000	-14364152
Refusjonar	-2301452	-1391050
Overføringar	-147670000	-152491000
Finansinntekter/Transaksjonar	-11501500	-8072000
SUM INNTEKTER	-172956952	-176318202
SUM STØTTEFUNKSJONEN	-126 889 914	-135 173 190

Bibliotek og servicetorg, kultur og informasjon er skilt ut til eige tenesteområde, med eige budsjett.

Servicetorg, kultur, informasjon	2016	2017
Lønsutgifter	0	5850900
Kjøp av varer og tenester	0	-211400
Kjøp av tenester frå andre	0	76000
Overføringar	0	2728750
SUM UTGIFTER	0	8444250
Salsinntekter	0	-220000
Refusjonar	0	-269750
Finansinntekter/Transaksjonar	0	-242500
SUM INNTEKTER	0	-732250
SUM SERVICETORG, KULTUR, INFORMASJON	0	7 712 000

Loar skule	2016	2017
Lønsutgifter	16879800	17449114
Kjøp av varer og tenester	2658139	1855907
Kjøp av tenester frå andre	35000	35000
Overføringar	230000	230000
SUM UTGIFTER	19802939	19570021
Salsinntekter	-546600	-405500
Refusjonar	-2430000	-2123021
Finansinntekter/Transaksjonar	0	-111000
SUM INNTEKTER	-2976600	-2639521
SUM LOAR SKULE	16 826 339	16 930 500

Lom ungdomsskule		
Lønsutgifter	12014300	12754950
Kjøp av varer og tenester	2474710	1752200
Kjøp av tenester frå andre	418000	324000
Overføringar	340500	364500
SUM UTGIFTER	15247510	15195650
Salsinntekter	-157000	-180000
Refusjonar	-1679500	-1259500
Overføringar	-1570000	-2714300
Finansinntekter/Transaksjonar	-50000	0
SUM INNTEKTER	-3456500	-4153800
SUM LOM UNGDOMSSKULE	11 791 010	11 041 850

Barnehage		
Lønsutgifter	15452300	16831000
Kjøp av varer og tenester	1939901	992300
Overføringar	107000	107000
SUM UTGIFTER	17499201	17930300
Salsinntekter	-2944000	-2780000
Refusjonar	-515000	-257000
Overføringar	0	-312000
SUM INNTEKTER	-3459000	-3349000
SUM BARNEHAGE	14 040 201	14 581 300

Miljø, teknisk, næring		
Lønsutgifter	15038900	15154800
Kjøp av varer og tenester	7823956	5539400
Kjøp av tenester frå andre	7416462	6726262
Overføringar	1955525	2013025
Finansutgifter/transaksjonar	544000	509000
SUM UTGIFTER	32778843	29942487
Salsinntekter	-12798600	-13077600
Refusjonar	-6911613	-2203125
Overføringar	-548862	-548862
Finansinntekter/Transaksjonar	-3243100	-2317600
SUM INNTEKTER	-23502175	-18147187
SUM MILJØ, TEKNISK, NÆRING	9 276 668	11 795 300

Lom folkebibliotek	2016	2017
Lønsutgifter	805500	1150700
Kjøp av varer og tenester	517472	369000
Kjøp av tenester frå andre	20000	44000
Overføringar	59000	59000
SUM UTGIFTER	1401972	1622700
Salsinntekter	-28000	-28000
Refusjonar	-304500	-323500
SUM INNTEKTER	-332500	-351500
SUM LOM FOLKEBIBLIOTEK	1 069 472	1 271 200

Utgard

Lønsutgifter	2095227	2229516
Kjøp av varer og tenester	1695500	1271500
Kjøp av tenester frå andre	350000	300000
SUM UTGIFTER	4140727	3801016
Salsinntekter	-3630000	-2814976
SUM INNTEKTER	-3630000	-2814976
SUM UTGARD	510 727	986 040

Helse og velferd

Lønsutgifter	20830600	16199300	*1
Kjøp av varer og tenester	4565880	2852200	
Kjøp av tenester frå andre	4958500	6241300	
Overføringar	3080600	2265900	
Finansutgifter/transaksjonar	50000	30000	
SUM UTGIFTER	33485580	27588700	
Salsinntekter	-987000	-1345000	*2
Refusjonar	-3806300	-2005900	
Overføringar	-10250000	-11228500	
Finansinntekter/Transaksjonar	-30000	-20000	
SUM INNTEKTER	-15073300	-14599400	
SUM HELSE OG VELFERD	18 412 280	12 989 300	

*1: Miljøarbeidartenesten overført til Pleie og omsorg. Løn utgjør ca. kr. 5.5 mill. totalt budsjett ca. kr. 6.9 mill.

*2: Vikarlege tilsett, kommunen får refusjon frå HELFO

Pleie og omsorg

Lønsutgifter	55911000	61434200	*3
Kjøp av varer og tenester	8698489	6033000	
Kjøp av tenester frå andre	704500	1824000	
Overføringar	293000	290000	
Finansutgifter/transaksjonar	53000	398000	
SUM UTGIFTER	65659989	69979200	
Salsinntekter	-7616500	-7570000	
Refusjonar	-4328000	-7256000	*3
Finansinntekter/Transaksjonar	-53000	-725000	
SUM INNTEKTER	-11997500	-15551000	
SUM PLEIE OG OMSORG	53 662 489	54 428 200	

*3: Miljøarbeidartenesten overført frå HV

3.3.9 Investeringar og finansiering

Nye tiltak 2016 - 2019 over 100 000 kroner

	2017	2018	2019	2020
Investering				
EDB-utstyr/programvare	193 000			
Etableringslån	2 149 000	2 149 000	2 149 000	2 149 000
Dekkelegging kommunale vegar		1 250 000	1 250 000	
Kollavegen		375 000		
Garmo renseanlegg -rehab.	8 800 000			
Pumpestasjonar	1 800 000			
Hamrom-vassforsyning		250 000		
Enøktiltak		4 875 000	3 222 500	9 827 500
Solavskjerming Lom helseheim				131 250
Utleigebustad for vanskelegstilte/flyktningar (inkl mva)	7 900 000			
Velferdsteknologi		125 000	187 500	1 875 000
Lom helseheim tilbygg: 8 sj.heimsplassar + 7 omsorgsbustader	17 750 000	53 250 000		
Prosjekt. tilbygg Lom helseheim	3 750 000			
Lom Helseheim - ombygging vestfløy		10 000 000		
Lom helseheim - ombygging midtfløy		4 000 000		
Omsorgsbustader Lientomta		28 000 000	28 000 000	
Prosjektering omsorgsbustader Lientomta		3 037 500		
Omsorgsbustader Lientomta VEG		200 000		
SUM INVESTERINGAR	42 342 000	107 511 500	34 809 000	13 982 750
Finansiering				
Øyremerka tilskot	-10 260 000	-33 054 000	-10 234 680	-471 720
Refusjon frå staten	0	-150 000	0	0
Kompensasjon av meirverdavgift på investeringar	-4 300 000	-20 982 500	-6 588 400	-2 366 750
Opptak lån til investeringar	-25 633 000	-51 176 000	-15 836 920	-8 995 280
Opptak av etableringslån	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Ordinære avdrag etableringslån	-928 200	-928 200	-928 200	-928 200
Overføring frå driftsrekneskapen	-220 800	-220 800	-220 800	-220 800
SUM FINANSIERING	-42 342 000	-107 511 500	-34 809 000	-13 982 750

3.3.10 Driftsbudsjettet

Driftsbudsjettet	Rekneskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Driftsinntekter						
Brukerbetalingar	9 255 769	9 201 600	9 360 500	9 360 500	9 360 500	9 360 500
Andre sals- og leigeinntekter	28 187 092	30 962 100	33 424 728	33 885 728	36 805 728	36 811 728
Overføringar med krav til motyting	29 217 519	18 469 125	19 201 133	18 398 133	18 398 133	18 367 333
Rammetilskott	83 559 554	85 334 000	88 854 000	88 854 000	88 854 000	88 854 000
Andre statlege overføringar	10 656 924	13 835 862	16 270 662	16 243 662	16 215 662	16 187 662
Andre overføringar	435 823	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Skatt på inntekt og formue	45 993 670	50 221 000	51 745 000	51 745 000	51 745 000	51 745 000
Eigedomsskatt	5 942 374	5 948 000	5 025 000	7 025 000	7 025 000	7 025 000
Andre direkte og indirekte skattar	6 929 741	4 600 000	5 300 000	5 300 000	5 300 000	5 300 000
Sum driftsinntekter	220 178 466	218 671 687	229 281 023	230 912 023	233 804 023	233 751 223
Driftsutgifter						
Lønsutgifter	126 630 241	126 340 127	130 553 767	130 719 608	130 501 568	130 208 534
Sosiale utgifter	29 222 554	22 944 700	26 006 800	26 060 900	26 007 900	26 994 900
Kjøp av varer og tenester som inngår i tenesteprod.	31 652 976	25 685 100	27 905 607	27 745 607	28 075 607	28 567 707
Kjøp av tenester som erstattar tenesteprod.	20 551 215	19 290 617	24 328 562	22 992 562	23 070 562	23 070 562
Overføringar	19 321 947	14 462 425	14 190 225	11 676 225	12 212 225	9 795 425
Avskrivningar	11 961 354	11 230 853	12 000 000	12 000 000	12 000 000	12 000 000
Fordelte utgifter	-1 983 589	0	-4 924 800	-4 924 800	-4 924 800	-4 924 800
Sum driftsutgifter	237 356 698	219 953 822	230 060 161	226 270 102	226 943 062	225 712 328
Brutto driftsresultat	-17 178 232	-1 282 135	-779 138	4 641 921	6 860 961	8 038 895
Finansinntekter						
Renteinntekter, utbytte og eigaruttak	10 230 262	10 920 000	5 516 000	5 516 000	5 516 000	5 516 000
Gevinst på finansielle instrument (omløpsmidlar)	0	0	0	0	0	0
Mottekne avdrag på utlån	109 340	30 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Sum eksterne finansinntekter	10 339 602	10 950 000	5 536 000	5 536 000	5 536 000	5 536 000
Finansutgifter						
Renteutgifter og låneomkostningar	3 972 249	4 177 800	4 582 000	4 652 000	5 328 000	5 356 000
Tap på finansielle instrument	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	6 171 550	8 287 800	6 822 000	9 242 000	11 584 000	11 455 000
Utlån	428 300	50 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Sum eksterne finansutgifter	10 572 099	12 515 600	11 434 000	13 924 000	16 942 000	16 841 000
Resultat eksterne finanstransaksjonar	-232 497	-1 565 600	-5 898 000	-8 388 000	-11 406 000	-11 305 000
Motpost avskrivningar	11 961 354	11 230 853	12 000 000	12 000 000	12 000 000	12 000 000
Netto driftsresultat	-5 449 375	8 383 118	5 322 862	8 253 921	7 454 961	8 733 895
Interne finanstransaksjonar						
Bruk av tidlegare års reknesk.messig mindreforbruk	1 336 647	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	1 069 182	930 500	2 331 500	242 500	242 500	242 500
Bruk av bunde fond	7 660 815	2 997 100	2 837 600	3 071 600	2 726 600	2 726 600
Sum bruk av avsetningar	10 066 644	3 927 600	5 169 100	3 314 100	2 969 100	2 969 100
Overført til investeringsrekneskapen	0	370 800	370 800	370 800	370 800	370 800
Dekning av tidlegare års reknsk.m. meirforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsetningar til disposisjonsfond	0	6 652 918	4 024 162	5 445 221	4 301 261	5 580 195
Avsetningar til bunde fond	5 622 521	5 287 000	6 097 000	5 752 000	5 752 000	5 752 000
Sum avsetningar	5 622 521	12 310 718	10 491 962	11 568 021	10 424 061	11 702 995
Rekneskapsmessig meir- eller mindreforbruk	-1 005 252	0	0	0	0	0

3.3.11 Utvikling i lånegjeld

Utvikling i lånegjeld 2016 - 2019 (tal i heile kroner)	Innåande gjeld	2017	2018	2019	2020	Utgåande gjeld 2019
Nye lån	236 927	25 633	54 356	15 837	8995	
Avdrag løpande lån		7 771	9 249	10 218	10 057	
Avdrag nye lån		200	1 069	2 549	2 624	
UTGÅANDE GJELD		254 589	298 627	301 697	298 011	298 011

3.3.12 Fondskapital

Fondskapital (tal i heile tusen kroner)	Innåande balanse	2017	2018	2019	2020	Utgåande balanse
<u>Disposisjonsfond</u>	3 100					7 211
Avsett drift/disponert		-235	1 785	641	1 920	
<u>Heimfallsfond</u>	3 425					3 825
Avsett drift		100	100	100	100	
<u>Næringsfond</u>	5 171					15 091
Driftstiltak		(2 170)	(2 170)	(2 170)	(2 170)	
Avsett drift		4 650	4 650	4 650	4 650	
<u>Kaptialfond</u>	3 240					3 240
TOTALT	14 936					29 367

3.3.13 Bruk av næringsfondet

Næringsfondet	2017	2018	2019	2020
Tiltaksarbeid	798 600	798 600	798 600	798 600
Reiseliv og turistverksemd	450 000	450 000	450 000	450 000
Regionråd	409 000	409 000	409 000	409 000
Landbrukskontor	922 000	922 000	922 000	922 000
SUM BRUK	2 170 600	2 170 600	2 170 600	2 170 600

3.3.14 Rullering av økonomiplanen

Økonomiplanen skal rullerast i løpet av første halvår. Som grunnlag for rullering av økonomiplanen skal administrasjonssjefen legge fram resultat og framlegg til effektiviseringstiltak m.a. etter vurdering med grunnlag i KS sitt prosjekt «Jakten på tidstjuvane». Administrasjonssjefen skal legge fram tilråding av evt vertskommunesamarbeid med nabokommunar innan områda løn, personal, økonomi, rekneskap, plan, landbruk og næring i løpet av juni 2017.

-Del IV-

Politisk behandling

Driftsløyving

Investeringløyving

Formannskapet

Investeringstiltak

Redusere kostnader

BL

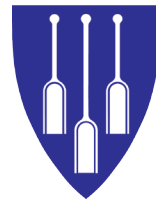
Moglegheiter

Utfordringar

SP Overføring

Uendra LL

Kom til Lom

Auke Styrke

Nøkkeltal

Budsjettbalanse

Tiltak

Kommunestyret

Driftstiltak

Endringar

IV - Politisk behandling

4.1 1. gongs behandling i formansskapet - vedtak

Saksprotokoll i Formannskap - 29.11.2016

Som forslaget frå administrasjonssjefen. Samrøystes.

4.2 2. gongs behandling i formansskapet - vedtak

Saksprotokoll i Formannskap - 13.12.2016

Behandling

Høyringsuttaler til budsjett og økonomiplan 2017-2020 var tilsendt medlemmane og gjennomgått i møtet.

Forslag frå Senterpartiet:

Løyving frå næringsfondet blir justert slik:

Årleg løyving til landbruksnæring blir kr 550.000.

Årleg løyving til reiselivsnæringa blir kr 550.000.

Forslaget vart samrøystes vedtatt.

Forslag frå Senterpartiet og Bygdalista:

Nytt punkt 3.3.3. Område for eigedomsskatt blir ikkje utvida.

Løyving til utredning blir ikkje gjort og midlane blir ståande på disposisjonsfondet.

For økonomiplanperioda 2018 – 2019 blir det forutsett auke i eigedomsskatt på verker og bruk med kr 1.400.000 kvart år. Det blir forutsett redusert avsetning til disposisjonsfondet med kr 600.000 kvart år i økonomiplanperioda 2018 -2010.

Forslaget vart vedtatt med tre mot to røyster.

Forslag frå formansskapet

Som forslaget frå formansskapet med slik endring:

Løyving frå næringsfondet blir justert slik:

Årleg løyving til landbruksnæring blir kr 550.000.

Årleg løyving til reiselivsnæringa blir kr 550.000.

Nytt punkt 3.3.3. Område for eigedomsskatt blir ikkje utvida.

Løyving til utredning blir ikkje gjort og midlane blir ståande på disposisjonsfondet.

For økonomiplanperioda 2018 – 2019 blir det forutsett auke i eigedomsskatt på verker og bruk med kr 1.400.000 kvart år. Det blir forutsett redusert avsetning til disposisjonsfondet med kr 600.000 kvart år i økonomiplanperioda 2018 -2010.

4.3 Behandling i kommunestyret - vedtak

Saksprotokoll i Kommunestyret - 15.12.2016

Behandling

Uttaler til budsjett var utdelt til kommunestyret.

Det vart gjeve tid til å lesa gjennom uttalene.

Det vart spesielt vist til kommentar til budsjett 2017 frå Lom helsestasjon dagsett 13.10.2016 som ved en feil ikkje hadde kome med som budsjettokument..

Administrasjonssjef orienterte om moglegheit til høgding av barnehagesatsane i statsbudsjettet og at dette ikkje var teke omsyn til i innstillinga frå administrasjonssjefen og formannskapet.

Ordførar la fram forslag til endring for kommunestyret slik:

Pkt 3.3.4.3 – Satsar for barnehagen pr mnd i innstillinga frå formannskapet.

	2016	2017
Fem dagar i veka (maksimalsats)	2580	2730
Fire dagar i veka	2400	2500
Tre dagar i veka	2050	2200
Einskild dag	250	

Forslaget vart samrøystes vedtatt.

Forslag frå Lom Arbeiderparti:

Området for eigedomsskatt for bustader/bueiningar og fritidseigedomar vert avvikla over ei periode på 5 år frå 2018, ut frå ein årleg nedtrappingsplan. Vidare arbeid med effektivering skal skje i samband med rullering av økonomiplanen fyrste halvår 2017.

Kommunestyret voterte over forslaget. Forslaget vart vedtatt med femten mot to røyster.

Forslag frå formannskapet:

Nytt punkt 3.3.3. Område for eigedomsskatt blir ikkje utvida.

Løyving til utredning blir ikkje gjort og midlane blir ståande på disposisjonsfondet.

For økonomiplanperioda 2018 – 2019 blir det forutsett auke i eigedomsskatt på verker og bruk med kr 1.400.000 kvart år. Det blir forutsett redusert avsetning til disposisjonsfondet med kr 600.000 kvart år i økonomiplanperioda 2018 -2010.

Området for eigedomsskatt for bustader/bueiningar og fritidseigedomar vert avvikla over ei periode på 5 år frå 2018, ut frå ein årleg nedtrappingsplan. Vidare arbeid med effektivering skal skje i samband med rullering av økonomiplanen fyrste halvår 2017.

Forslaget vart vedtatt med femten mot to røyster.

Forslag frå ordførar:

Kjøp av to brukte bilar type Caddy eller liknande blir kjøpt inn innanfor ei ramme på kr 300.000.

Investeringa blir finansiert med låneopptak.

Driftsutgiftene på kr 70.000 blir innarbeidd i budsjettet.

Forslaget vart samrøystes vedtatt.

Vedtak

Som forslaget frå formannskapet med slik endring:

Pkt 3.3.4.3 – Satsar for barnehagen pr mnd.

	2016	2017
Fem dagar i veka (maksimalsats)	2580	2730
Fire dagar i veka	2400	2500
Tre dagar i veka	2050	2200
Einskild dag	250	350

Nytt punkt 3.3.3. Område for eigedomsskatt blir ikkje utvida.

Løyving til utredning blir ikkje gjort og midlane blir ståande på disposisjonsfondet.

For økonomiplanperioda 2018 – 2019 blir det forutsett auke i eigedomsskatt på verker og bruk med kr 1.400.000 kvart år. Det blir forutsett redusert avsetning til disposisjonsfondet med kr 600.000 kvart år i økonomiplanperioda 2018 -2010.

Området for eigedomsskatt for bustader/bueiningar og fritidseigedomar vert avvikla over ei periode på 5 år frå 2018, ut frå ein årleg nedtrappingsplan. Vidare arbeid med effektivering skal skje i samband med rullering av økonomiplanen fyrste halvår 2017.

Kjøp av to brukte bilar type Caddy eller liknande blir kjøpt inn innanfor ei ramme på kr 300.000. Investeringa blir finansiert med låneopptak.

Driftsutgiftene på kr 70.000 blir innarbeidd i budsjettet.

PS 71/2016 Årsgebyr for vatn, avløp, slamtøming og renovasjon for 2017

1 Gebyrregulativ renovasjon 2017

2 Gebyrregulativ vatn og avløp 2017

Innstilling frå administrasjonssjefen:

Punkt 1:

Gebyr for 2017 for vatn, avløp og slamtøming blir vedteke med dei satsar som er vist i berekningsgrunnlaget og gebyrregulativet, med 100% dekningsgrad.

Eventuelt overskot eller underskot for 2017 skal regulerast i gebyrgrunnlaget for komande år etter framlagt sjølvkostrekneskap.

Vedtak om vass- og avløpsgebyr blir gjort i medhald av forskrift om vass- og avløpsgebyr i Lom kommune. Vedteke av kommunestyret den 27.09.2002.

Vedtak om gebyr for slamtøming blir gjort i medhald av forskrift for innsamling m.v. av forbruksavfall, tøming av slamavskiljar, tette tankar m.v. og for avfallsgebyr. Vedteke av kommunestyret 28.09.1989 sak 75/89, med endring sak 45/90.

Punkt 2:

Gebyr for 2017 for renovasjon blir vedteke med dei satsar som er vist i berekningsgrunnlaget og gebyrregulativet, med 100% dekningsgrad.

Eventuelt overskot eller underskot for 2017 skal regulerast i gebyrgrunnlaget for komande år etter framlagt sjølvkostrekneskap.

Vedtak om renovasjonsgebyr blir gjort i medhald Forskrift for kommunal renovasjon i kommunane Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Dovre og Lesja vedteke av kommunestyret 29.04.2009.

4.4 Endringer

3.3.3 Område for eideomsskatt blir ikkje utvida

Løying til utredning blir ikkje gjort og midlane blir ståande på disposisjonsfondet.

For økonomiplanperioda 2018 – 2019 blir det forutsett auke i eideomsskatt på verker og bruk med kr 1.400.000 kvart år. Det blir forutsett redusert avsetning til disposisjonsfondet med kr 600.000 kvart år i økonomiplanperioda 2018 -2010.

3.3.4 Driftsinntekter - forslag til satsar

Kap.	Driftsinntekter: Forslag til satsar	2016	2017
3.3.4.3 - Satsar for barnehagen, pr. mnd:			
	Fem dagar i veka(maksimalsats)	2580	2730
	Fire dagar i veka	2400	2500
	Tre dagar i veka	2050	2200
	To dagar i veka	1 600	1760
	Einskild dag	250	350

3.3.8 Budsjettansvar

Reglar for rekneskap er endra, noko som fører til at internfordeling av utgifter blir sett opp annleis. Dette kan gje utslag i taloppstilling, med større beløp i endring i forhold til 2016.

Rådgjevar oppvekst	2016	2017
Lønsutgifter	2853700	2859087
Kjøp av varer og tenester	243000	106000
Kjøp av tenester frå andre	1378000	1378000
Overføringar	26000	21000
SUM UTGIFTER	4500700	4364087
Refusjonar	-2130500	-2112287
SUM INNTEKTER	-2130500	-2112287
SUM RÅDGJEVAR OPPVEKST	2370200	2251800

Støttefunksjonen	2016	2017
Lønsutgifter	6028700	2618900
Kjøp av varer og tenester	3399065	5756100
Kjøp av tenester frå andre	4030155	4287000
Overføringar	8429800	6111050
Finansutgifter/transaksjonar	24179318	21006962
SUM UTGIFTER	46067038	39780012
Salsinntekter	-11484000	-14364152
Refusjonar	-2301452	-1391050
Overføringar	-147670000	-152491000
Finansinntekter/Transaksjonar	-11501500	-6689000
SUM INNTEKTER	-172956952	-174935202
SUM STØTTEFUNKSJONEN	-126889914	-135155190

Bibliotek og servicetorg, kultur og informasjon er skilt ut til eige tenesteområde, med eige budsjett.

Servicetorg, kultur, informasjon	2016	2017
Lønsutgifter	0	5850900
Kjøp av varer og tenester	0	-211400
Kjøp av tenester frå andre	0	76000
Overføringar	0	2728750
SUM UTGIFTER	0	8444250
Salsinntekter	0	-220000
Refusjonar	0	-269750
Finansinntekter/Transaksjonar	0	-242500
SUM INNTEKTER	0	-732250
SUM SERVICETORG, KULTUR, INFORMASJON	0	7 712 000

Loar skule	2016	2017
Lønsutgifter	16879800	17449114
Kjøp av varer og tenester	2658139	1855907
Kjøp av tenester frå andre	35000	35000
Overføringar	230000	230000
SUM UTGIFTER	19802939	19570021
Salsinntekter	-546600	-405500
Refusjonar	-2430000	-2123021
Finansinntekter/Transaksjonar	0	-111000
SUM INNTEKTER	-2976600	-2639521
SUM LOAR SKULE	16 826 339	16 930 500

Lom ungdomsskule	2016	2017
Lønsutgifter	12014300	12754950
Kjøp av varer og tenester	2474710	1752200
Kjøp av tenester frå andre	418000	324000
Overføringar	340500	364500
SUM UTGIFTER	15247510	15195650
Salsinntekter	-157000	-180000
Refusjonar	-1679500	-1259500
Overføringar	-1570000	-2714300
Finansinntekter/Transaksjonar	-50000	0
SUM INNTEKTER	-3456500	-4153800
SUM LOM UNGDOMSSKULE	11 791 010	11 041 850

Barnehage	2016	2017
Lønsutgifter	15452300	16831000
Kjøp av varer og tenester	1939901	992300
Overføringar	107000	107000
SUM UTGIFTER	17499201	17930300
Salsinntekter	-2944000	-2910000
Refusjonar	-515000	-257000
Overføringar	0	-312000
SUM INNTEKTER	-3459000	-3479000
SUM BARNEHAGE	14 040 201	14 451 300

Miljø, teknisk, næring	2016	2017
Lønsutgifter	15038900	15154800
Kjøp av varer og tenester	7823956	5539400
Kjøp av tenester frå andre	7416462	6726262
Overføringar	1955525	2163025
Finansutgifter/transaksjonar	544000	509000
SUM UTGIFTER	32778843	30092487
Salsinntekter	-12798600	-13077600
Refusjonar	-6911613	-2203125
Overføringar	-548862	-548862
Finansinntekter/Transaksjonar	-3243100	-2467600
SUM INNTEKTER	-23502175	-18297187
SUM MILJØ, TEKNISK, NÆRING	9 276 668	11 795 300

Lom folkebibliotek	2016	2017
Lønsutgifter	805500	1150700
Kjøp av varer og tenester	517472	353000
Kjøp av tenester frå andre	20000	20000
Overføringar	59000	59000
SUM UTGIFTER	1401972	1582700
Salsinntekter	-28000	-28000
Refusjonar	-304500	-323500
SUM INNTEKTER	-332500	-351500
SUM LOM FOLKEBIBLIOTEK	1 069 472	1 231 200

Utgard		
Lønsutgifter	2095227	2229516
Kjøp av varer og tenester	1695500	1271500
Kjøp av tenester frå andre	350000	300000
SUM UTGIFTER	4140727	3801016
Salsinntekter	-3630000	-2814976
SUM INNTEKTER	-3630000	-2814976
SUM UTGARD	510 727	986 040

Helse og velferd	2016	2017	
Lønsutgifter	20830600	16199300	*1
Kjøp av varer og tenester	4565880	2852200	
Kjøp av tenester frå andre	4958500	6241300	
Overføringar	3080600	2265900	
Finansutgifter/transaksjonar	50000	30000	
SUM UTGIFTER	33485580	27588700	
Salsinntekter	-987000	-1345000	*2
Refusjonar	-3806300	-2005900	
Overføringar	-10250000	-11228500	
Finansinntekter/Transaksjonar	-30000	-20000	
SUM INNTEKTER	-15073300	-14599400	
SUM HELSE OG VELFERD	18 412 280	12 989 300	

*1: Miljøarbeidartenesten overført til Pleie og omsorg. Løn utgjør ca. 5.5 mill. totalt budsjett ca. kr. 6.9 mill.

*2: Vikarlege tilsett, kommunen får refusjon frå HELFO

Pleie og omsorg	2016	2017
Lønsutgifter	55911000	61434200 *3
Kjøp av varer og tenester	8698489	6145000
Kjøp av tenester frå andre	704500	1824000
Overføringar	293000	290000
Finansutgifter/transaksjonar	53000	398000
SUM UTGIFTER	65659989	70091200
Salsinntekter	-7616500	-7570000
Refusjonar	-4328000	-7256000 *3
Finansinntekter/Transaksjonar	-53000	-725000
SUM INNTEKTER	-11997500	-15551000
SUM PLEIE OG OMSORG	53 662 489	54 540 200

*3: Miljøarbeidartenesten overført frå HV

3.3.9 Investeringar og finansiering

Nye tiltak 2016 - 2019 over 100 000 kroner	2017	2018	2019	2020
Investering				
EDB-utstyr/programvare	193000			
Etableringslån	2149000	2149000	2149000	2149000
Dekkelegging kommunale vegar	0	1250000	1250000	0
Kollavegen	0	375000	0	0
Garmo renseanlegg -rehab.	8800000	0	0	0
Pumpestasjonar	1800000	0	0	0
Hamrom-vassforsyning	0	250000	0	0
Enøktiltak	0	4875000	3222500	9827500
Solavskjerming Lom helseheim	0	0	0	131250
Utleigebustad for vanskelegstilte/flyktningar (inkl mva)	7900000	5300000	0	0
Velferdsteknologi	0	125000	187500	1875000
Lom helseheim tilbygg: 8 sj.heimsplassar + 7 omsorgsbustader	17750000	53250000	0	0
Prosjekt. tilbygg Lom helseheim	3750000	0	0	0
Lom Helseheim - ombygging vestfløy	0	10000000	0	0
Lom helseheim - ombygging midtfløy	0	4000000	0	0
Omsorgsbustader Lientomta	0	28000000	28000000	0
Prosjektering omsorgsbustader Lientomta	0	3037500	0	0
Omsorgsbustader Lientomta VEG	0	200000	0	0
Kjøp av bilar heimhjelp	375000	0	0	0
SUM INVESTERINGAR	42 717 000	112 811 500	34 809 000	13 982 750
Finansiering				
Øyremerka tilskot	-10260000	-35174000	-10234680	-471720
Refusjon frå staten	0	-150000	0	0
Kompensasjon av meirverdavgift på investeringar	-4375000	-20982500	-6588400	-2366750
Opptak lån til investeringar	-25933000	-54356000	-15836920	-8995280
Opptak av etableringslån	-1000000	-1000000	-1000000	-1000000
Ordinære avdrag etableringslån	-928200	-928200	-928200	-928200
Overføring frå driftsrekneskapen	-220800	-220800	-220800	-220800
SUM FINANSIERING	-42 717 000	-112 811 500	-34 809 000	-13 982 750

3.3.10 Driftsbudsjettet

Driftsbudsjettet	Rekneskap 2015	Budsjett 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020
Driftsinntekter						
Brukerbetalingar	9 255 769	9 201 600	9 490 500	9 490 500	9 490 500	9 490 500
Andre sals- og leigeinntekter	28 187 092	30 962 100	33 424 728	33 885 728	36 805 728	36 811 728
Overføringar med krav til motyting	29 217 519	18 469 125	19 201 133	18 398 133	18 398 133	18 367 333
Rammetilskott	83 559 554	85 334 000	88 854 000	88 854 000	88 854 000	88 854 000
Andre statlege overføringar	10 656 924	13 835 862	16 270 662	16 243 662	16 215 662	16 187 662
Andre overføringar	435 823	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Skatt på inntekt og formue	45 993 670	50 221 000	51 745 000	51 745 000	51 745 000	51 745 000
Eigedomsskatt	5 942 374	5 948 000	5 025 000	6 425 000	6 425 000	6 425 000
Andre direkte og indirekte skattar	6 929 741	4 600 000	5 300 000	5 300 000	5 300 000	5 300 000
Sum driftsinntekter	220 178 466	218 671 687	229 411 023	230 442 023	233 334 023	233 281 223
Driftsutgifter						
Lønsutgifter	126 630 241	126 340 127	130 553 767	130 719 608	130 501 568	130 208 534
Sosiale utgifter	29 222 554	22 944 700	26 006 800	26 060 900	26 007 900	26 994 900
Kjøp av varer og tenester som inngår i tenesteprod.	31 652 976	25 685 100	28 017 607	27 857 607	28 187 607	28 679 707
Kjøp av tenester som erstattar tenesteprod.	20 551 215	19 290 617	23 728 562	22 992 562	23 070 562	23 070 562
Overføringar	19 321 947	14 462 425	14 340 225	11 826 225	12 362 225	9 945 425
Avskrivningar	11 961 354	11 230 853	12 000 000	12 000 000	12 000 000	12 000 000
Fordelte utgifter	-1 983 589	0	-4 924 800	-4 924 800	-4 924 800	-4 924 800
Sum driftsutgifter	237 356 698	219 953 822	229 722 161	226 532 102	227 205 062	225 974 328
Brutto driftsresultat	-17 178 232	-1 282 135	-311 138	3 909 921	6 128 961	7 306 895
Finansinntekter						
Renteinntekter, utbytte og eigaruttak	10 230 262	10 920 000	5 516 000	5 516 000	5 516 000	5 516 000
Gevinst på finansielle instrument (omløpsmidlar)	0	0	0	0	0	0
Mottokne avdrag på utlån	109 340	30 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Sum eksterne finansinntekter	10 339 602	10 950 000	5 536 000	5 536 000	5 536 000	5 536 000
Finansutgifter						
Renteutgifter og låneomkostningar	3 972 249	4 177 800	4 588 000	4 658 000	5 334 000	5 362 000
Tap på finansielle instrument	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	6 171 550	8 287 800	6 882 000	9 302 000	11 644 000	11 515 000
Utlån	428 300	50 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Sum eksterne finansutgifter	10 572 099	12 515 600	11 500 000	13 990 000	17 008 000	16 907 000
Resultat eksterne finanstransaksjonar	-232 497	-1 565 600	-5 964 000	-8 454 000	-11 472 000	-11 371 000
Motpost avskrivningar	11 961 354	11 230 853	12 000 000	12 000 000	12 000 000	12 000 000
Netto driftsresultat	-5 449 375	8 383 118	5 724 862	7 455 921	6 656 961	7 935 895
Interne finanstransaksjonar						
Bruk av tidlegare års reknsk.messig mindreforbruk	1 336 647	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	1 069 182	930 500	1 731 500	242 500	514 357	242 500
Bruk av bunde fond	7 660 815	2 997 100	2 987 600	3 221 600	2 876 600	2 876 600
Sum bruk av avsettingar	10 066 644	3 927 600	4 719 100	3 464 100	3 390 957	3 119 100
Overført til investeringsrekneskapen	0	370 800	370 800	370 800	370 800	370 800
Dekning av tidlegare års reknsk.m. meirforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsetningar til disposisjonsfond	0	6 652 918	3 976 162	4 797 221	3 925 118	4 932 195
Avsetningar til bunde fond	5 622 521	5 287 000	6 097 000	5 752 000	5 752 000	5 752 000
Sum avsettingar	5 622 521	12 310 718	10 443 962	10 920 021	10 047 918	11 054 995
Rekneskapsmessig meir- eller mindreforbruk	-1 005 252	0	0	0	0	0

3.3.11 Utvikling i lånegjeld

Utvikling i lånegjeld 2016 - 2019 (tal i heile kroner)	Innåande gjeld	2017	2018	2019	2020	Utgåande gjeld 2019
Nye lån	236 927	25 933	54 356	15 837	8995	
Avdrag løpande lån		7 771	9 249	10 218	10 057	
Avdrag nye lån		200	1 069	2 549	2 624	
UTGÅANDE GJELD		254 889	298 927	301 997	298 311	298 311

3.3.12 Fondskapital

Fondskapital (tal i heile tusen kroner)	Innåande balanse	2017	2018	2019	2020	Utgåande balanse
<u>Disposisjonsfond</u>	3 100					18 001
Avsett drift/disponert		2 245	4 555	3 411	4 690	
<u>Heimfallsfond</u>	3 425					3 825
Avsett drift		100	100	100	100	
<u>Næringsfond</u>	5 171					13 091
Driftstiltak		(2 170)	(2 170)	(2 170)	(2 170)	
Avsett drift		4 150	4 150	4 150	4 150	
<u>Kaptialfond</u>	3 240					3 240
TOTALT	14 936					38 157

3.3.13 Bruk av næringsfondet

Næringsfondet	2017	2018	2019	2020
Tiltaksarbeid	939 100	939 100	939 100	939 100
Reiseliv og turistverksemd	500 000	500 000	500 000	500 000
Regionråd	392 000	392 000	392 000	392 000
Landbrukskontor	859 000	859 000	859 000	859 000
SUM BRUK	2 690 100	2 690 100	2 690 100	2 690 100

2017 Budsjett Økonomi- og handlingsplan 2017 - 2020

Sognefjellvegen 6, 2686 Lom
Telefon: 61 21 73 00
Epost: post@lom.kommune.no
www.lom.kommune.no
facebook.com/lomkommune

rev. 3.0 - 060317 - OØR

Lom
nasjonalpark-
landsby